

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 47 (7774) CÜMƏ AXŞAMI, 1 mart 2018-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Qiyməti 40 qəpik

Qafqazın ən böyük sənaye kompleksi

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkındakı müəssisələr məhsullarını “Made in Azerbaijan” brendi ilə ixrac edir

Bir vaxtlar bu ərazi beynəlxalq reytinglərdə dünyanın ekoloji cəhətdən ən problemli məkanlarından biri hesab olunurdu. Bura təkcə ekoloji tarazlığın pozulduğu ərazi deyil, yaşayış üçün də çox təhlükəli yer sayılırdı. Lakin müstəqil Azərbaycan dövlətinin yeni iqtisadi strategiyasına uyğun olaraq ərazidə ön-cə abadiq işləri aparıldı və sonra paytaxt Bakıdan 32.5 km məsafədə yerləşən bu məkanda nəhəng infrastruktur layihələri reallaşdırıldı. İndi bu ərazidə Qafqazın ən böyük sənaye kompleksi olan Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı yerləşir.

İldə 72 növdə
30 min ton sürtkü
yağları istehsal edilir

Sənaye parkında yeni fəaliyyətə başlayan müəssisələrdən biri “Alco Lubricant”

Avtomobil və gəmilər
üçün sürtkü yağları necə
hazırlanır

Baza yağları vaqonlarla düz zavodun ərazisinə gətirilərək çənlərə doldurulur. Laboratoriyada yoxlanıldıqdan sonra blenderlərə ötürülür. Zavoda gələn yağların tərkibi bəzən çox qatı olur və bəzən də şaxtılı havada qatılaşır. Ona görə də ərazidə buxar-istilik məntəqəsi də inşa olunub ki, çənlərdəki və blenderdəki yağları müəyyən temperaturda saxlasınlar.

Burada baza yağlarına bəzi qatqılar qatıldıqdan sonra müəyyən temperaturda qarışdırılaraq bişirilir. Məhsulun tam hazır olması laboratoriyanın verdiyi analiz cavablarından sonra bilinir. İstehsal olunacaq yeni yağların bütün parametrləri uyğun gələndə 4-6 saat qarışdırılır. Ən maraqlısı odur ki, bütün bu sistem avtomatik həyata keçirilir, prosedə insan əməyindən istifadə olunmur. Proses kiçik monitor vasitəsi ilə idarə edilir. Elektron tapşırıqlar verildikdən sonra sistem işə düşür və tam yekunlaşdıqdan sonra signal verir. Buna baxmayaraq zavodda ilkin mərhələdə 100 nəfər işçi çalışır.

Məhsul tam hazır olduqdan sonra birbaşa daxiləki hazır məhsul çənlərinə vurulur. Bundan sonra yağlar paketləmə məntəqəsinə ötürülür.

Ardı 4-cü səh.

re əlavə dəyər vergisindən, həmçinin gömrük rüsumundan azad olunublar. Bu şirkətlər tərəfindən sənaye parkına ümumilikdə 2.7 milyard dollar investisiya yatırılması gözlənilir. Otən ilin dekabrında burada daha 4 müəssisə fəaliyyətə başlayıb, eləcə də 3 müəssisənin təməli qoyulub. Hazırda parkda 6 müəssisə fəaliyyət göstərir ki, onların istehsal etdiyi bir sıra məhsullar “Made in Azerbaijan” brendi adı altında xaricə də ixrac edilir. Elə biz də həm istehsal prosesi, həm də təməli qoyulan müəssisələrdə aparılan tikinti-quruculuq işləri ilə yaxından tanış olmaq üçün Sumqayıt Kimya Sənaye Parkına yollandıq.

MMC-nin Sürtkü Yağları Zavodudur. 2016-cı ildə sənaye parkının rezidenti statusunu alan şirkət parkın 2,5 ha torpaq sahəsində Almaniya texnologiyası əsasında ilde 72 növdə 30 min ton sürtkü yağlarını istehsal edir.

Bu yağlar əsasən avtomobil, hava və dəniz nəqliyyatında, kənd təsərrüfatı, sənaye və energetika sahələrində istifadə olunur. Şirkət xammalı Rusiya və Avropa ölkələrindən, eləcə də “SOCAR”dan alır. Alınan baza yağlarına müxtəlif qatqılar qatmaqla yeni məhsul istehsal edilir.

Azərbaycan bütün sahələrdə Misirlə sıx əlaqələr qurmaq niyyətindədir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 28-də Misir Ərəb Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Adel İbrahim Ahmed İbrahimin etimadnaməsini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir Adel İbrahim Ahmed İbrahim fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçdi.

Adel İbrahim Ahmed İbrahim etimadnaməsini Prezident İlham Əliyevə təqdim etdi.

Sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev səfir ilə söhbət etdi.

Azərbaycanın çox gözəl ölkə olduğunu deyən Adel İbrahim Ahmed İbrahim burada özünü evindəki kimi hiss etdiyini qeyd etdi, Misir xalqının Azərbaycanı və Azərbaycan xalqına səmimi hisslər bəslədiyini bildirdi. Səfir hər iki ölkə rəhbərliyinin dəstəyi ilə ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha da inkişaf edəcəyinə əminliyini ifadə etdi.

Prezident İlham Əliyev ölkəmizin Misirlə ikitərəfli münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsi və bu ölkə ilə daha yaxın tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulmasına önəm verdiyini dedi. Dövlət başçısı ölkələrimiz arasında qarşılıqlı səfərlərin əhəmiyyətinə toxunaraq bu yaxınlarda Qahirə şəhərində Azərbaycan-Misir Hökumətlərarası Birgə Komissiyasının iclasının uğurla keçirilməsindən məmnunluğunu ifadə etdi. İki ölkənin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində sıx əməkdaşlıq

ğının gələcəkdə də davam etdiriləcəyinə ümidvar olduğunu bildirdən Prezident İlham Əliyev Azərbaycan ilə Misirin BMT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər qurumlarda qarşılıqlı dəstək nümayiş etdirdiklərini bildirdi, mövcud siyasi dialoqun səmərəli şəkildə davam etdirilməsinin önəmini vurğuladı. İki ölkə arasında ticarət dövryyəsinin artırılması üçün iqtisadi sahədə daha çox işlərin görülməsinin vacibliyini qeyd edən dövlət başçısı bu sahədə böyük imkanların mövcud olduğunu bildirdi. Ölkələrimizin qarşılıqlı idxal-ixrac potensialından faydalana biləcəyini deyən Prezident İlham Əliyev həmçinin sərmayə imkanlarının aradılmasının və hər iki ölkədən olan şirkətlərin fəaliyyəti üçün lazımı şərtlərin yaradılmasının önəmini vurğuladı. Dövlət başçısı Azərbaycanın bütün sahələrdə Misirlə sıx əlaqələr qurmaq niyyətində olduğunu deyərək iki ölkə arasında turizm sahəsində əməkdaşlıq imkanları ilə bağlı müzakirələrin aparıldığını, insanların daha münəvəz səyahətlərinin təşkil edilməsi üçün birbaşa uçuşların yaradılmasının önəmini toxundu.

Prezident İlham Əliyev səfir Adel İbrahim Ahmed İbrahimin Azərbaycanda diplomatik fəaliyyəti müddətində ölkələrimiz arasında mövcud olan dost münasibətlərinin inkişafına öz töhfəsini vermək üçün səylərini əsirgəməyəcəyinə əminliyini bildirdi.

Regionun neft-qaz ixrac mərkəzi

Səngəçal terminalından boru kəmərlərinə karbohidrogenlərin vurulması davam edir

Səngəçal terminalından “Azəri-Çıraq-Günəşli” (AÇG) və “Şahdəniz” neftinin, qazının və kondensatının ixrac kəmərlərinə vurularaq dünya bazarlarına göndərilməsi abəhdəng şəkildə davam edir. Karbohidrogenlər terminala sözügedən dəniz yataqlarından çəkilmiş sualtı boru xətləri ilə çatdırılır.

Səngəçal terminalı bir neçə global ixrac neft və qaz kəmərinin öz başlanğıcını götürdüyü ünvandır. O cümlədən, Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) əsas ixrac neft kəmərinin baş nasos stansiyası burada yerləşir. BTC-nin Səngəçaldan başlanan 1768 kilometrlik yolu öz ölkənin - Azərbaycanın, Gürcüstanın və Türkiyənin ərazisindən keçir. Keçən il terminaldan təqribən 283 milyon barel neft və kondensat ixrac edilib. Bunun 253 milyon bareldən çoxu BTC, 28 milyon bareli Qərb İxrac Boru Kəməri (QİBK) vasitəsilə göndərilib. Səngəçaldan eləcə də 2 milyon barel kondensat ayrıca kəmərlə ixrac olunub.

Ardı 4-cü səh.

Azərbaycan adambaşına düşən sərmayənin həcminə görə də öndədir

Kapital qoyuluşu çox həssas məsələdir. Odur ki, dünya iqtisadiyyatında baş verən global problemlər digər sahələr kimi investisiya qoyuluşuna da mənfi təsir göstərir. Çünki investorlar qazanc əldə edəcəklərinə əmin olmadıqları sahəyə və ya ölkəyə kapital qoymağa risk etmirlər.

Azərbaycanda olan münbit investisiya mühiti isə xarici kapitalı özünə cəlb etməkdə davam edir. Buna səbəb ölkəmizdə xarici sərmayənin qorunması üçün mükəmməl mühitə qayğı bazanın olması və onun daim təkmilləşdirilməsidir. Digər tərəfdən, artıq 24 ildir ki, Azərbaycanda iqtisadi-siyasi sabitlik hökm sürür. Bu da investorlar üçün çox mühüm şərtir. Nəticədə ölkəmiz nəinki MDB-də, hətta Şərqi Avropa ölkələri arasında investisiya mühitinin münbitliyinə və sərmayə qoyuluşunun cəlbəediciyinə görə fərqlənir.

Regionların 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransında bu barədə deyilmişdir ki, on dörd il ərzində ölkə iqtisadiyyatına 231 milyard dollar sərmayə qoyulmuşdur. Bunun yarısı xarici, yarısı isə daxili sərmayələrdir. Adambaşına düşən sərmayənin həcminə görə, Azərbaycan yenə də dünya miqyasında lider dövlətlər arasındadır. Xarici sərmayənin qoyuluşu əlbəttə ki, hər bir ölkə üçün ən vacib amillərdən biridir. Eyni zamanda, bu onu göstərir ki, ölkəyə inam var, ölkənin siyasətinə dəstək var, ölkənin gələcəyinə ümidlər çox böyükdür. Çünki gələcəyi müəyyən olunmayan, yaxud da ki, qaralıq olan ölkələrə heç kim, heç bir sahibkar, heç bir dövlət,

heç bir şirkət investisiya qoymaz. Ona görə 231 milyard dollara bərabər sərmayə qoyuluşu bizim uğurlu siyasətimizin nəticəsidir.

Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, müstəqillik dövründə Azərbaycana yatırılan sərmayənin 93 faizi son 14 il ərzində qoyulub. Keçən il də mövcud problemlərə baxmayaraq, istər xarici, istərsə də yerli sərmayənin qoyuluşu davam edib - ölkəmizə 14,6 milyard dollar sərmayə yatırılıb. Üstəlik, cari ildə də bu qədər investisiyanın yatırılması proqnozlaşdırılıb.

Iqtisadiyyatın kapitallaşması ölkənin gələcəyinə də müsbət təsir göstərir. Belə ki, xarici və yerli sərmayənin yatırılması sayəsində mümkün olan inkişaf nəticəsində ölkəmizin valyuta ehtiyatları 42 milyard dollara çatıb. Ümumilikdə isə son 14 ildə valyuta ehtiyatlarımız 23 dəfə artıb. Bununla bərabər, onun qorunması da nəzərə alınır.

Məhz kapital qoyuluşu hesabına son 14 ildə ölkəmizdə 30 elektrik stansiyası tikilib. Bu stansiyaların generasiya gücü 2500 meqavata bərabərdir. Burada bir meqamı xüsusilə qeyd etmək lazımdır: əgər 2004-cü ilədək Azərbaycan daxili tələbatı ödəmək üçün elektrik enerjisi idxal edirdisə və hazırda daxili tələbatı tam ödəməklə enerji ixrac edirik. Hər bir ölkənin inkişafında mükəmməl sosial infrastrukturun olması şərtidir və qeyd edək ki, bu istiqamətdə bütün layihələr də gəlirli olmur. Buna baxmayaraq, Azərbaycan cəmiyyəti ölkənin gələcəyinə mükəmməl sosial infrastruktur yaradıb. Məsələn, 7 aeroport tikilib. Onlardan 6-sı beynəlxalq aeroportdur. Əvvəllər isə Azərbaycanda təkcə Bakı Bey-

nəlxalq Aeroportu fəaliyyət göstərirdi. İndi paytaxtla bərabər, Naxçıvan, Gəncə, Lənkəran, Qəbələ, Zaqatala aeroportlarının da beynəlxalq statusu var və onlar müxtəlif ölkələrə aviasiya reysləri həyata keçirir. Yaxud götürək avtomobil yollarını. Son 14 ildə Azərbaycanda 12 min 300 kilometr avtomobil yolu çəkilib. Cari ildə bu rəqəmin 15 min kilometrə gətəcəyi gözlənilir.

2018-ci ilə gəldikdə, Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumata görə, yanvar ayında ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 960,3 milyon manat vəsait yönəldilib. Bu vəsaitin 801,9 milyon manatı məhsul istehsalı obyektlərinin tikintisinə sərf olunub.

Ölkədə sahibkarlığın inkişafını göstərən amillərdən biri də onlar tərəfindən iqtisadiyyata yatırılan kapital qoyuluşudur. Bu onu göstərir ki, Azərbaycan mükəmməl sahibkarlıq sinfi formalaşmış və ölkənin iqtisadi inkişafında önəmli rol oynayır. Hesabat dövründə yatırılan ümumi sərmayənin 80,5 faizi qeyri-dövlət sektoruna məxsusdur.

Ölkəmizdə xarici investisiya üçün münbit şəraitin olması cari ilin ilk ayında da özünü göstərir. Belə ki, yanvar ayında xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən əsas kapitala 559,8 milyon manat vəsait yönəldilib. Həmin vəsaitin 408,7 milyon manatı Böyük Britaniya, Türkiyə, Malayziya, İsveçrə, Rusiya, İran, Yaponiya, ABŞ, Norveç sərmayədarlarına məxsusdur.

Rüstəm KAMAL,
“Azərbaycan”

“Ağ tüstü”nün qara zəhəri

Şiqrətə qarşı mübarizə Azərbaycanda dövlət siyasətinin prioritetlərindən birinə çevrilir

...Heç kimin ağına da gəlməzdi ki, 500 il əvvəl okeanın o tayından gəmi ilə Avropaya üzən “qərnb” bitki nə vaxtsa başlayayın kabusuna çevriləcək. Avropalı səyyah Xristofor Kolumb heç özü də bilmirdi ki, hinduların ona hədiyyə etdikləri bir bağlama yarpaq nədir. Onun ekspedisiyası əslində, qızıl axtarışı ilə Amerikaya gedib çıxmışdı. Amma tapdığı “nemət” zaman keçdikcə insanlar üçün nəinki qızıldan, hətta canlarından da “əziz” oldu. Elə “əziz” ki, onların ömrünə şərək olsa belə, insanlar onu atmadılar...

XVII əsrdən başlanan ölüm erası...

XV əsrin sonlarından başlayaraq avropalılar ilk dəfə bütün gördülər və oradan da bu bitki dünyanın digər yerlərinə ayaq açdı. Tütünün becərilmə tarixinə nəzər saldıqda məlum olur ki, indiki tütün kolu təxminən eramızdan 6 min il əvvəl formalaşmış və 30 min il öncə isə hindular ceynəməklə, çəkməklə və s. formada ondan istifadə ediblər. Avropalılar tütün yarpağı ilə tanışlıqdan cəmi 20-25 il sonra kultivasiya yolu ilə onu əkməyə başlayıblar. İlk tütün plantasiyası da elə Avropada - ispanlar tərəfindən Santo-Domingo adasında salınıb. 1620-ci ildə isə İspaniyada (Sevilyada) ilk tütün emalı fabriki yaradılıb, beləliklə də dünyada şiqrət erası - ölüm erası başlayıb.

Kırım müharibəsi zamanı (1853-1856-cı illər) türk və rus əsgərləri də şiqrətdən istifadə etməyə başlayıblar. Onlar tütünü barıtın kağız gilzində büküb çəkmişlər.

Müharibədə müttəfiq kimi iştirak edən ingilis və fransız əsgərləri arasında da bu adət yayılıb. Sonra bu əsgərlər yeni öyrəndikləri vərdişləri öz ölkələrinə də aparıblar, oradakıları da tütünə yaxından “taniş” ediblər.

Ardı 7-ci səh.

Təhsil müəssisələrində çalışan işçilərin əməkhaqlarının artırılması haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq təhsil müəssisələrində çalışan işçilərin sosial müdafiəsini daha da gücləndirmək və onlara dövlət qayğısını artırmaq məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təhsil müəssisələrində (ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla) çalışan işçilərin aylıq vəzifə maaşları 2018-ci il martın 1-dən orta hesabla 10 faiz artırilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 fevral 2018-ci il

Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən elmi müəssisə və təşkilatlarda çalışan işçilərin əməkhaqlarının artırılması haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən elmi müəssisə və təşkilatlarda çalışan işçilərin sosial müdafiəsini daha da gücləndirmək və onlara dövlət qayğısını artırmaq məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən elmi müəssisə və təşkilatlarda çalışan işçilərin Vahid Tarif Cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq vəzifə (tarif) maaşları 2018-ci il martın 1-dən or-

ta hesabla 10 faiz artırılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 fevral 2018-ci il

Şabran rayonunda xalça istehsalı emalatxanasının tikintisi, təchizatı və infrastrukturunun yaradılması ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Şabran rayonunda xalça istehsalı emalatxanasının tikintisi, avadanlıq və dəzgahlarla təchizatı və infrastrukturunun yaradılması məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 yanvar tarixli 3593 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.49.5-ci yarım-bəndində göstərilmiş məbləğin 2,0 (iki) milyon manatı "Azərbaycan Xalça" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 fevral 2018-ci il

Filippo QRANDİ: "BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının Azərbaycanla əməkdaşlığından məmnunuq"

Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Cənəvrədə BMT-nin qaçqınlar üzrə ali komissarı Filippo Qrandi ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, nazir Elmar Məmmədov Azərbaycanla qaçqın və məcburi köçkünlərə BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı tərəfindən göstərilən humanitar yardımını, eləcə də təşkilatla ölkəmizin əməkdaşlığının cari durumunu yüksək qiymətləndirdiyini diqqətə çatdırıb.

Nazir Ermənistanın işğalından azad edilməsi və 2016-cı ilin aprelinə etibarən təhlükəsizliyi təmin edilmiş Cocuq Mərcanlı kəndində aparılan tikinti işləri və məcburi köçkünlərin oraya geri qayıtməsi tədbirləri haqqında

ətraflı məlumat verib. O, ölkəmizdə qaçqın və məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində görülən sosial təyinatlı işlərin bundan sonra da davam etdiriləcəyini xüsusilə qeyd edib.

Elmar Məmmədov həmçinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə danışıqların gedişi barədə ətraflı məlumat verib. O əlavə edib ki, hər iki ölkədə seçkilərdən sonra ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri ilə münaqişənin həlli üzrə substantiv və nəticə yönümlü danışıqlar davam etdiriləcək. Nazir işğala əsaslanan status-kvonun dəyişdirilməsi üçün Ermənistan qoşunlarının BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin tələblərinə uyğun olaraq Azərbaycanın

işğal olunmuş ərazilərdən çıxarılmalı olduğunu bildirib.

Suriyadan olan erməni əsilli qaçqınların qeyri-qanuni şəkildə işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində yerləşdirilməsi faktına toxunan nazir bu məsələyə beynəlxalq qurumların və dünya ictimaiyyətinin ciddi diqqət yetirməsinin vacibliyini bildirib.

Filippo Qrandi BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının Azərbaycanla əməkdaşlığından məmnunluğunu ifadə edib və ölkəmizin sözdəndən təşkilatla könüllü ianələrini yüksək qiymətləndirib.

Görüşdə Azərbaycan və BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı arasında əməkdaşlığın perspektivlərinə və gündəlikdə duran məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

2018-ci il üzrə daimi seçicilər siyahısının tərtib edilməsi və dəqiqləşdirilməsi prosesinə yekun vurulub

Seçici siyahıları seçkilərin azad, ədalətli və şəffaf keçirilməsini şərtləndirən mühüm amillərdən biridir. Seçki Məcəlləsində nəzərdə tutulduğu kimi, 2018-ci il yanvar ayının əvvəllərindən etibarən ölkə üzrə vahid seçicilər siyahısının dəqiqləşdirilməsinə start verilib. Mərkəzi Seçki Komissiyasının bilavasitə rəhbərliyi altında ardıcıl və intensiv şəkildə aparılan genişmiqyaslı və çox əhatəli proses nəticəsində son illərdə olduğu kimi, cari il üçün də seçici siyahılarının dəqiqliklə və yüksək keyfiyyətlə hazırlanmasına nail olunub. Dəqiqləşdirməyə ölkə üzrə bütün aşağı seçki komissiyalarının otuz mindən artıq üzvü cəlb olunub və bütün proses boyunca həm Daxili İşlər Nazirliyi, həm Ədliyyə Nazirliyinin müvafiq orqanları, həm də yerli icra strukturları və bələdiyyə qurumları ilə sıx əməkdaşlıq edilib.

Siyahıların dəqiqləşdirilməsi zamanı MSK-nın 115 nömrəli qaynar xətti və internet sahifəsindəki onlayn mü-

raciət imkanı mütəmadi şəkildə seçicilərin ixtiyarında olub və görülən işlərin səmərəliliyinin daha da artırılmasında əhəmiyyətli rol oynayıb. Dəqiqləşdirmə prosesinin bütünülük effektiv həyata keçirilməsinə və siyahıların yüksək standartlara uyğun tərtib və çap olunmasına heç şübhəsiz ki, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının ən son nailiyyətlərinin uğurla tətbiqi və texniki imkanları daha da təkmilləşdirilmiş xü-

susi proqram təminatları çox mühüm töhfə verib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvləri kütləvi informasiya vasitələrində də iştirakı ilə fevralın 28-də komissiyanın inzibati binasında vahid seçicilər siyahısının 2018-ci il üzrə yenidən tərtib edilmiş variantı ilə yaxından tanış olublar. Media təmsilçiləri tərəfindən geniş işıqlandırılan tədbirdə qeyd olunub ki, vahid seçici siyahılarının yeni-

dən tərtib edilməsi, yoxlanılması və dəqiqləşdirilməsinin daha da asanlaşdırılması üçün qeyd edilən prosesin effektivliyini göstərməyə imkan verib. O, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinin müasir dövrümüzün ən önəmli nailiyyətlərindən biri olduğunu qeyd edərək müstəqil Azərbaycan Respublikasının məhz həmin cümhuriyyətin varisi olduğunu söyləyib. Azərbaycanın bir çox sahələrdə əldə etdiyi nailiyyətlərin tarixinin və zəngin mədəni irsinin Avropa ölkələrində geniş tanılmasının zəruriliyini diqqətə çatdırıb.

İstanbul Türkiyə Azərbaycan Dənəyinin (İSTAD) sədri Səfər Qaraoyunlu çıxışında rəhbərlik etdiyi qurum haqqında geniş məlumat verib. O bildirib ki, İSTAD Türkiyə və Azərbaycanın ortaq problemlərini, "erməni soyqırımı" iddialarının əsassız olduğunu, Dağlıq Qarabağ məsələsini və Xocalı soyqırımı ilə bağlı faktları dünya ictimaiyyətinin nəzərinə çatdırmağa çalışır. S.Qaraoyunlu Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yüzilliyinin Türkiyədə də qeyd edilməsi ilə bağlı geniş proqramı olduğunu diqqətə çatdırıb.

Azəri-Türk Qadınlar Birliyinin sədri Tənzilə Rüstəmcanlı isə çıxışında müsəlman Şərqişdə yaradılmış il demokratiya respublikanın qismətdətti fəaliyyət dövründə həyata keçirilmiş mühüm tədbirlər barədə danışdı. O bildirib ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə qəbul edilmiş mühüm qərarların, həyata keçirilmiş islahatların Şərqişdə digər dövlətlərə də az təsiri olmayıb. 1990-cı illərdə Azərbaycanın güclərinin mübarizə meydanına çevrildiyini qeyd edən T.Rüstəmcanlı vurğulayıb ki, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin misilsiz xidmətinin nəticəsində bu gün Azərbaycan dövləti müstəqildir və məhz ulu öndərin məqsədyönlü, uzaqgörən siyasəti sayəsində Azərbaycan dünyanın nüfuzlu dövlətləri ilə bir masa arxasında təmsil olunaraq öz fikrini və şərtlərini irəli sürməyə qadir ölkəyə çevrilib.

Serbiyada Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Zərifə Əlizadə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yüzilliyi ilə əlaqədar Serbiyada keçiriləcək tədbirləri diqqətə çatdıraraq bu ölkədə müasir yazıçılarının antologiyasının nəşr olunacağını qeyd edib. O, Serbiyada Azərbaycan mədəniyyətinə böyük marağın olduğunu qeyd edərək mayın 10-da Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yüzilliyi ilə əlaqədar simfonik orkestrin iştirakı ilə Belqrad Opera və Balet Teatrında böyük tədbirin keçiriləcəyini bildirib.

Serb dilinə tərcümə olunacaq əsərlərin Xorvatiya, Bosniya və Herseqovina, Monteneqro oxucuları üçün maraqlı olacağını söyləyən mərkəzin sədri, eyni

Amsterdamba Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin VI qurultayı başa çatıb

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi, Avropa Azər-

baycanlıları Konqresinin

(AAK) təşkilatçılığı ilə Nider-

land Krallığının Amsterdam şə-

hərində AAK-ın VI (növbədən-

kənar) qurultayı panel iclaslarla

işini davam etdirib.

Qurultayda Azərbaycan Respublika-

sı Prezidentinin ictimai-siyasi məsələ-

lər üzrə köməkçisi Əli Həsənov, Dias-

porla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri

Nəzəm İbrahimov, Azərbaycanın Belçi-

ka və Lüksemburqdakı səfəri Fuad İsgəndərov, Niderlanddakı müvəqqəti iş-

lər vəkili Cəlal Mirzəyev, Avropa ölkəle-

rinin bir sıra aparıcı media qurumlarının rəhbərləri və digər qonaqlar iştirak

ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qurultayın ilk

panel iclası Azərbaycan Prezidentinin

"2018-ci ilin Azərbaycan Respublikasında

"Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili"

elən edilməsi haqqında sərəncamına

uyğun olaraq Avropa ölkələrində Azər-

baycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi-

nin qeyd edilməsi ilə əlaqədar AAK-in

Tədbirlər Planının layihəsinin müzakirə-

sinə həsr edilib.

Paneldə Avropa Azərbaycanlıları

Konqresinin fəxri prezidenti, AAK-ın

İdarə Heyətinin üzvü Samira Patzer-İs-

mayilova, AAK İcraiyyə Komitəsinin üzv-

ləri - Finlandiya Azərbaycanlı Qadınlar

Birliyinin sədri Arzu Muradlı, İstanbul

Türkiyə Azərbaycan Dənəyinin sədri

Səfər Qaraoyunlu, Azəri-Türk Qadınlar

Birliyinin sədri Tənzilə Rüstəmcanlı,

Serbiyada Azərbaycanlıların Mədəniyyət

Mərkəzinin sədri Zərifə Əlizadə çıxış

etdi. O, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinin müasir dövrümüzün ən önəmli

nailiyyətlərindən biri olduğunu qeyd

edərək müstəqil Azərbaycan Respubli-

kasının məhz həmin cümhuriyyətin varisi

olduğunu söyləyib. Azərbaycanın bir

çox sahələrdə əldə etdiyi nailiyyətlərin

tarixinin və zəngin mədəni irsinin Avropa

ölkələrində geniş tanılmasının zəruriliyini

diqqətə çatdırıb.

İstanbul Türkiyə Azərbaycan Dənəyinin

(İSTAD) sədri Səfər Qaraoyunlu çıxışında

rəhbərlik etdiyi qurum haqqında geniş

məlumat verib. O bildirib ki, İSTAD

Türkiyə və Azərbaycanın ortaq problemlərini,

"erməni soyqırımı" iddialarının əsassız olduğunu,

Dağlıq Qarabağ məsələsini və Xocalı soyqırımı ilə

bağlı faktları dünya ictimaiyyətinin nəzərinə

çatdırmağa çalışır. S.Qaraoyunlu Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yüzilliyinin Türkiyədə də qeyd edilməsi ilə

bağlı geniş proqramı olduğunu diqqətə

çatdırıb.

Azəri-Türk Qadınlar Birliyinin sədri

Tənzilə Rüstəmcanlı isə çıxışında müsəlman Şərqişdə yaradılmış il demokratiya respublikanın qismətdətti fəaliyyət dövründə həyata

zamanda, may ayında yüzilliklə bağlı

Azərbaycan günlərinin təşkil ediləcəyini

də vurğulayıb.

Finlandiya Azərbaycanlı Qadınlar

Birliyinin sədri Arzu Oqtay çıxışında

fevralın 8-də AAK-ın təşkilatçılığı ilə ke-

çirilən forumda Tədbirlər Planı layihəsi

ilə bağlı görülməli işlərə dair müzakirə

aparıldığını bildirib. Həmçinin qeyd

edib ki, mayın 24-də Finlandiyada Azər-

baycan Xalq Cümhuriyyətinin yüzilliyi-

nə həsr edilmiş tədbir təşkil olunacaq.

A.Oqtay Baltıqyanı ölkələr, Türkiyə, Al-

maniya, İsveç və digər ölkələrdə də

AAK-ın təşkilatçılığı ilə çoxsaylı tədbir-

lərin keçiriləcəyini diqqətə çatdırıb.

Qurultayın ikinci panel iclası "1918-ci

il azərbaycanlıların soyqırımının yüzilliyi

haqqında" Azərbaycan Respublikası

Prezidentinin sərəncamına uyğun ola-

raq Avropa ölkələrində 31 Mart - azər-

baycanlıların soyqırımının yüzilliyinin

qeyd edilməsi ilə əlaqədar AAK-in

Tədbirlər Planının müzakirəsinə həsr

edilib.

AAK İcraiyyə Komitəsinin üzvü, Paris

Azərbaycan Evinin rəhbəri Mirvari Fəti-

liyevanın moderatorluğu ilə keçən pa-

neldə AAK-ın vitse-prezidenti, Birleşmiş

Ukrayna Azərbaycanlıları Konqresinin

sədri Rövşən Tağıyev, Dünya Azərby-

baycanlıları Əlaqələndirmə Şurasının üz-

vü, AAK-ın fəxri prezidenti, Mayns Azər-

baycan Cəmiyyətinin sədri Başar Kö-

mür, Polşada Azərbaycanlı Gənclər Şu-

rasının sədri Nail Əhmədov çıxış edə-

rək təkliflər səsləndiriblər.

Paris Azərbaycan Evinin rəhbəri

Mirvari Fəteliyeva çıxışında bildirib ki,

erməni millətçiliyi tarixin müxtəlif mərhə-

lələrində mifik "böyük Ermənistan"

ideyasını reallaşdırmaq məqsədilə soy-

daqlarımızda qarşı etnik təmizləmə, de-

portasiya və soyqırımı aktları həyata ke-

çirilib. O, 31 Mart soyqırımının yüzilliyi

ilə əlaqədar Avropanın bütün ölkələrində

tədbirlərin təşkil edilməsinin, təbliğat

kampaniyalarının aparılmasının zərurili-

yini diqqətə çatdırıb.

Başar Kömür isə çıxışında tarixən

türklərə qarşı edilən haqsızlıqlardan

bəhs edib. "Harada olursanız olun, öz

milli dəyərlərinizə sahib çıxın. Bu, sizə

ancaq başucalıq gətirə bilər", - deyə o

bildirib. Başar Kömür Azərbaycanca dost

münasibəti bəsləyən şəxsləri 31 Mart

soyqırımının beynəlxalq aləmdə tanılma-

sı məqsədilə iş görməyə çağırıb, Qu-

ba Memorial Soyqırımı Kompleksinə zi-

yarətini təşkilinin zəruriliyini vurğulayıb.

Rövşən Tağıyev çıxışında Azərby-

baycan diasporunun informasiya mühəri-

bəsinə daha müstəqil şəkildə işləməsi

zəruriliyini bildirib. O, ölkəmizdə

bağlı həqiqətlərin dünyaya çatdırılma-

sında vahid proqram əsasında fəaliyyət

göstərməyin zəruriliyini vurğulayıb.

R.Tağıyev, həmçinin təmsil etdiyi təşkilat

tərəfindən son günlərdə Xocalı soyqırımı

ilə bağlı həyata keçirilən tədbirləri

diqqətə çatdırıb.

Nail Əhmədov gənclər tərəfindən

mütəmadi şəkildə ölkəmizlə bağlı həqi-

qətətlərini Polşa ictimaiyyətinə çat

Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti humanist və xeyirxah missiya həyata keçirir

Fevralın 28-də Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Mədəniyyət Mərkəzində Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin (AzQAC) XXV baş məclisi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov, Prezident Administrasiyasının ictimai-siyasi məsələlər şöbəsinin müdiri müavini Ərəstun Mehdiyev, dövlət və hökumət nümayəndələri, AzQAC-in üzvləri iştirak edəblər.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları ulu öndər Heydər Əliyevin mərkəzdəki büstü önünə gül dəstələri düzüblər.

Mandat komissiyasının hesabatı dinlənildikdən sonra AzQAC-in sədri, Milli Məclisin deputatı Novruz Aslanov tədbiri açıq elan edib.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni səsləndirilib. Sonra təşkilatı məsələyə baxılıb, AzQAC-in yeni nişanının təsdiq olunub, baş məclisin rəyaset heyəti, katibliyi, hesablama komissiyaları seçilib.

AzQAC-in sədri Novruz Aslanov hesabat məruzəsi ilə çıxış edib.

Məruzədə bildirilib ki, 1920-ci ildə əsas qoyulan Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti bu gün Beynəlxalq Qızıl Xaç və Qızıl Aypara Hərəkatını respublikada təmsil edən yeganə milli cəmiyyətdir.

Azərbaycanın şanlı tarixinin ayrılmaz hissisi çevrilən Qızıl Aypara Cəmiyyəti hazırda respublikada ən böyük sosial bazaya malik qeyri-hökumət təşkilatlarından biridir. Bu gün cəmiyyət öz sıralarında 370 mindən çox üzvü və 25 minə ya-

xın könüllünü birləşdirir. Hər il bu statistika artır. Bu illər ərzində AzQAC öz fəaliyyəti ilə kifayət qədər uğurlar əldə edib. Respublikada həyata keçirdiyi tibbi-sosial, humanitar və digər layihələr, müxtəlif mövzularda apardığı maarifləndirmə işləri əhalinin sağlamlığını, təbii fəlakətlər və texnologiya qəzalar zamanı davranış qaydalarını, ilk yardım və bu sahədə digər verdişlərin mənimlənməsi üzrə layihələr buna misaldır.

Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti xeyriyyəçilik kampaniyalarında iştirak etmək istəyən hər bir vətəndaşa şərait yaradır. Bu barədə danışan Novruz Aslanov deyib ki, belə kampaniyalar haqqında bütün məlumatlar cəmiyyətin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilib. Bu da şəffaflığı təmin edən vacib amillərdən biridir.

Diqqətə çatdırılıb ki, AzQAC-in əsas tərəfdaşları Beynəlxalq Qızıl Xaç və Qızıl Aypara Cəmiyyətləri Federasiyası və Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsidir. Həyata keçirilən layihələrdə bu təşkilatların böyük rolu var. Son beş ildə bu təşkilatlarla birgə kifayət qədər uğurlu layihələr imza atılıb. Fövqləad hallara hazırlıq və cavabvermə, HIV, AIDS və verəmə mübarizə, səhiyyə məarif, gənclər və könüllülərlə iş və digər layihələr bu qəbildəndir.

Rəhbərlik etdiyi qurumun KİV-lə sıx əlaqədə işlədiyini deyən Novruz Aslanov AzQAC-in təşkil etdiyi bütün tədbirləri operativ və geniş

işqlandırıldığına görə KİV-ə minnətdarlığını bildirib.

Novruz Aslanov gizli səsvərmə yolu ilə yenidən təşkilatın prezidenti seçilib. Rövşən Əliyev və Qafar Əsgərzadə isə vitse-prezident seçiliblər.

Prezident Administrasiyasının ictimai-siyasi məsələlər şöbəsinin müdiri müavini Ərəstun Mehdiyev çıxış edərək bildirib ki, Azərbaycan Xalq Cəmiyyətinin yadigarı olan Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti bu gün öz missiyasını uğurla davam etdirir. Bu il Azərbaycan Xalq Cəmiyyətinin 100 illiyi qeyd ediləcək, 2018-ci il "Azərbaycan Xalq Cəmiyyəti ili" elan olunub. Bu münasibətlə Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti də bir sıra tədbirlər keçirəcək, öz yaranma tarixinə və keçdiyi yola nəzər salacaq və gördüyü işlər barədə ictimaiyyəti ətraflı məlumatlandıracaq.

Ərəstun Mehdiyev qeyd edib ki, müstəqilliyimizin ilk illərində hökm sürən mürəkkəb şəraitdə milli Qızıl Aypara Cəmiyyətinə böyük ehtiyac duyulurdu. Cəmiyyət həmin çətin dövrlərdə qaçqınların və məcburi köçkünlərin problemləri ilə bağlı xeyli işlər gördü. Ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra qurumun işində əsaslı dönüş yarandı. AzQAC-in fəaliyyəti dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Təşkilatın bir qrup üzvü fəxri adlara layiq görülüb, orden və medallarla təltif olunub. Prezident İlham Əliyevin 2008-ci ildə imzaladığı sərəncamına əsasən hər il martın 10-u Azərbaycanda Qızıl Aypara Günü kimi qeyd olunur. Bu, dövlət başçısının Qızıl Aypara Cəmiyyətinin humanitar fəaliyyətinə, nə-

cib missiyasına verdiyi ən yüksək qiymətdir.

Prezident Administrasiyasının rəsmisi əmin olduğunu bildirib ki, təşkilat öz xeyirxah missiyasını və gərəkli fəaliyyətini bundan sonra da səylə davam etdirəcək.

AzQAC-in tarixinə nəzər salan Milli Məclisin komitə sədri Eldar İbrahimov 1920-ci ildə yaranmış təşkilatın ötən müddətdə şərəfli yol keçdiyini diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, dövlət müstəqilliyimizin bərpa olunduğu ilk illərdə ölkə həyatının bütün sahələrində olduğu kimi, Qızıl Aypara Cəmiyyəti də ciddi çətinlik və problemlərlə üzləşmişdi. Bu məsələlərin həlli və təşkilatın fəaliyyətini canlandırmaq üçün ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə bir sıra qanun layihələri qəbul edildi. Hazırda AzQAC heç bir donordan asılı deyil və müstəqil fəaliyyət göstərir.

Baş nazirinin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov bildirib ki, bəzilər Azərbaycanca demokratiya dərsi keçmək istəyirlər. Halbuki Azərbaycanda demokratiya yüz il əvvəl, Xalq Cəmiyyətinin yaranması ilə bərqərar olub. Bu gün ölkəmizdə çoxsaylı qeyri-hökumət təşkilatları mövcuddur və səərbət fəaliyyət göstərirlər. AzQAC da bunun bir nümunəsidir. O, nəinki ölkə daxilində, həm də beynəlxalq aləmdə layiqli yer tutur. Qurum bu illər ərzində humanizim prinsiplərini əsas götürüb və onun fəaliyyətini beynəlxalq təşkilatlar da yüksək qiymətləndirirlər.

Əli Həsənov qeyd edib ki, indiyədək Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin Azərbaycanda

canda 14 nümayəndəsi fəaliyyət göstərib. Xanım Elena Aymone Sessera 15-ci nümayəndədir. AzQAC ölkəmizdə fəaliyyət göstərən ən böyük müstəqil QHT-dir. Onun müstəqilliyini şərtləndirən əsas amil heç bir donordan asılı olmamasıdır.

Təşkilat çətin vəziyyətdə olan insanlara kömək edir, çoxsaylı humanitar layihələr həyata keçirir. Azərbaycanın Dünya İqtisadi Forumunun "2017-2018 Qlobal Rəqəbətlilik Hesabatı"nda reytingdə 35-ci yeri, MDB ölkələri arasında isə birinci yeri tutduğuna xatırladan Baş nazirinin müavini deyib ki, ölkəmizin dinamik inkişafı qaçqınlar və məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün böyük imkanlar yaradır. Azərbaycan dövləti bu kateqoriyadan olan insanlara hərtərəfli qayğı göstərir. Müstəqilliyinin ilk illərində erməni işğalına məruz qalan Azərbaycanda yaşayan 7 milyon insandan 1 milyonunu doğma yurd-yuvalarından didərgin düşmüşdü. O zaman Azərbaycanda heç kimdən kömək gözləmədən öz problemlərini həll etdi və bu işə AzQAC da öz töhfəsini verib.

Ölkəmizdə qaçqınların və məcburi köçkünlərin hüquqları tam şəkildə qorunur. Amma Azərbaycan demokratiya və insan hüquqları dərsi keçməyə çalışan, yüz milyonlarla əhali olan Avropa bir milyon miqrantın hüquqlarını təmin edə bilmir.

Çıxışının sonunda Ə.Həsənov təşkilatın öz humanist missiyasına bundan sonra da səylə davam edəcəyini əminliyini ifadə edib.

Bununla da Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin XXV baş məclisi başa çatıb.

Akademik Yaqub MAHMUDOV: “Ermənilər nəinki Cənubi Qafqaza, ümumiyyətlə, Asiya qitəsinə köçüb gəlmədirlər”

Ermənilər nəinki Cənubi Qafqaza, ümumiyyətlə, Asiya qitəsinə köçüb gəlmə əhəlidir. Ermənilərin gəlmə olduğunu mənbələr və "tarixin atası" Herodot da təsdiq edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Tarix İnstitutunun direktoru, Milli Məclisin deputatı, akademik Yaqub Mahmudov Ankarada Xocalı soyqırımının 26-ci ildönümünə həsr olunan beynəlxalq simpoziumda bildirib.

Y.Mahmudov deyib ki, tarixdən, tarixi hadisələrdən, o cümlədən Xocalı soyqırımından ibarət dərslər almaq lazımdır. Yirmi ildən çoxdur ki, BMT-nin qəbul etdiyi qətnamələr yerinə yetirilmir. Beynəlxalq hüquq yoxdur, beynəlxalq güc var. Bu gün münaqişələrin hamısı türk-islam coğrafiyasında cərəyan edir. Biz terrorun İslamla əlaqələndirilməsinin əleyhinəyik. Azərbaycanın və Türkiyənin terror təşkilatı yoxdur, amma ermənilərin yüzlərlə terror təşkilatı var.

İnstitutun direktoru bildirib ki, Ermənistan prezidenti Serj Sarkisyan britaniyalı jurnalist Tomas De Vaala müsahibəsində Xocalı soyqırımının təşkilatçılarından olduğunu etiraf edib. S.Sarkisyan loğvalıq belə deyib: "Xocalıya qədər azərbaycanlılar hesab edirdilər ki, bizimlə oyun oynaya bilərlər, onlar fikirləşirdilər ki, ermənilər mülki əhaliyə əl qaldıra bilməzlər. Biz bu stereotipi qıra bildik".

Akademik vurğulayıb ki, Tarix İnstitutunda aparılmış tədqiqatlar nəticəsində sübut edilib ki, 1918-ci ildə Cənubi Qafqazda heç za-

man erməni dövləti olmayıb. "Biz hər zaman ermənilərə əl uzatmışıq. O ölin ən uzununu "Bizə fəlakət və səfəldən başqa bir şey verməyən ədəvət və ixtilafı bir tərəfə qoyaq" deyərək Məhəmməd Əmin Rəsulzadə uzaqıdır. Cümhuriyyət zamanı parlamentdə ermənilər yer verdik. Amma ermənilər bizim əlimizi tutmadılar. 1918-ci ildə Londona göndərdiyi məlumatda general Tomson Fətəli xan Xoyski haqqında yazırdı: "O, ağıllı adamdır, hüquqşünasdır və öz bacarığı ilə Qafqazda bizə məlum olan bütün əvvəlki dövlət qurumlarından daha mükəmməl dövlət qurumu yaratmışdır. Mənimlə görüş zamanı o, ermənilərin xəyanətindən yana-yana danışdı".

Rus Pravoslav kilsəsinin rəhbəri Bilik Fondunun Fəxri Fərmanı ilə təltif olunub

Ulu öndər Heydər Əliyevin banisi olduğu və bu gün uğurla həyata keçirilən dövlət siyasəti nəticəsində davamlı olaraq möhkəmlənən, ölkəmizdə insan kapitalının formalaşması və zənginləşməsinin təmin edən Azərbaycançılıq məfkurəsi zəminində milli-mənəvi dəyərlərimizin, mədəniyyətimizin və milli sərvətimiz olan ana dilimizin təbliği Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondunun əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biridir.

Fondun "Azərbaycan dilini öyrənilir" layihəsi çərçivəsində artıq üçüncü ildir ki, Rus Pravoslav kilsələrində, eləcə də Albaniya xristian icmasında "Azərbaycan dili" üzrə təlim kursları təşkil olunub. Dövlət dilini rusdilli vətəndaşlara təcrübəli dil və ədəbiyyat müəllimləri tədris edirlər. Hər il kursu uğurla bitirənlərə müvafiq sertifikatlar təqdim olunur. Diləyicilər Bilik Fondu tərəfindən dərslər və lüğətlərlə, danışmaq kitabçaları və eyni vasitələrlə təmin edilir, təlimlər dövründə Azərbaycan dilində film və teatr tamaşalarına dəvət olunur, muzey və sərgilərə gedir, tanınmış yazıçılar və mədəniyyət xadimləri ilə görüşür, fondun maarifləndirici layihələrinə qoşulurlar.

28 fevral tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondunun icraçı direktoru Oktay Səmədov Rus Pravoslav kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının yepiskopu Aleksandr İseynlə görüşüb, Azərbaycanda tolerantlıq ənənələrinin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi istiqamətində həyata keçirilən dövlət siyasətinin təbliği ilə bağlı Bilik Fondunun maarifləndirici layihələrində fəal iştirak etdiyinə görə Azərbaycan Fəxri Fərmanını din xadiminə təqdim edib. Görüşdə Bilik Fondunun təşkilatçılığı və Aleksandr Atanın dəstəyi ilə fondun "Azərbaycan dilini öyrə-

nirik" layihəsi üzrə Bakı şəhərindəki "Jen Mironosets" və "Mixel Arxangel" kilsələrində təşkil olunmuş Azərbaycan dili üzrə ödənişsiz təlim kurslarının fəaliyyəti, təlimlərlə yanaşı, digər tədbirlərin təşkilatı ilə bağlı məsələlər müzakirə edilib, əhalinin dini maarifləndirilməsi istiqamətində birgə tədbirlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Rus Pravoslav kilsəsinin rəhbəri Bilik Fondunun maarifləndirici fəaliyyətini yüksək dəyərləndirdiyini və fondun Fəxri Fərmanına layiq görüldüyünə görə minnətdarlığını bildirib.

"Azərbaycan"

“SOCAR Karbamid”də ilk məhsul avqustda istehsal olunacaq

Bu barədə SOCAR-in yaydığı məlumatda bildirilir ki, zavodda tikinti işləri sona çatmaq üzrədir və bir aydan sonra artıq sınaq-sazlama işlərinə başlanılacaq. Müəssisədə ilk məhsul - ammoniyakın istehsalı bu ilin avqust ayında planlaşdırılır. Cari ilin oktyabr ayında isə zavodun yekun məhsulu - azot gübrəsi (karbamid) istehsal olunacaq.

İstehsal ediləcək karbamidin təxminən 150 min tonu daxili tələbatı tam təmin edəcək və nəticədə Azərbaycanda gübrənin idarəsinə illik sərf olunan 55 milyon dollar vəsait ölkə daxilində qalacaq. Məhsulun qalan 450-500 min tonluq həcmi isə ixrac üçün nəzərdə tutulur və bu da ölkəyə əlavə valyuta vəsaitinin gətirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Karbamid zavodunun layihəsi "2008-2015-ci illərdə Azərbaycanda əhalinin ərzaq məhsulunu ilə etibarlı təminatına dair Dövlət Proqramı"na əsasən hazırlanıb. Zavodun inşası zamanı 3 min, müəssisə fəaliyyətə başladıqdan sonra isə 500 nəfər işlə təmin olunacaq. Ötən ilin yanvarında SOCAR "Karbamid zavodu" layihəsinin maliyyələşdirilməsi üçün Koreya Respublikasının "Ixrac-İdخال Bankı"ndan vəsait

cəlb edib. Bank zavodun inşasına 500 milyon avro məbləğində kredit ayırıb.

Sumqayıtdakı Azot gübrəsi - karbamid istehsalı zavodunun layihəsi 2013-cü il martın 13-də SOCAR və Koreya Respublikasının "Samsung Engineering Co., Ltd." şirkəti arasında imzalanan mühəndislik, satınalma və tikinti üzrə müqaviləyə əsasən həyata keçirilib. Daxili tələbatın tam ödənilməsi ilə yanaşı, gələcəkdə istehsal olunan karbamid məhsulunun müəyyən hissəsi Türkiyəyə və SOCAR-a məxsus Kulevi terminalı vasitəsilə dünya bazarlarına ixrac ediləcək. Zavod ammoniyak, maye və dənəvər karbamid istehsalı bölmələrindən ibarət olacaq. Sütəkdə 2 min ton karbamid istehsal edən zavod kənd təsərrüfatının davamlı inkişafına böyük töhfə verəcək, işsizlik probleminin aradan qaldırılmasına müsbət təsir göstərəcək.

Layihənin dəyəri 700-750 milyon avro məbləğində qiymətləndirilir. Finlandiyanın "Neste Jacobs Oy" şirkəti "Karbamid zavodu" layihəsi üzrə layihənin idarələndirilməsi və müstəqil təftiş xidmətləri göstərir.

Karbamid zavodunun illik gəlirinin 140-150 milyon dollar olması göstərilir.

Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Göyçayda bölgə sakinlərini qəbul edib

Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə fevralın 28-də Göyçay rayon Heydər Əliyev Mərkəzində bölgə sakinlərini qəbul edərək onların müraciətlərini dinləyib.

Qəbulda Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Ağsu rayon sakinləri, həmçinin bu rayonlarda məskunlaşmış qaçqın və məcburi köçkünlər iştirak edəblər.

Vətəndaşlar əsasən təhsil haqlarının ödənilməsi, buraxılış və qəbul imtahanları ilə bağlı qəbul olunan yeniliklər, dövlət qulluğuna qəbul və digər məsələlərlə əlaqədar müraciətlər ünvanlayıblar. Həmçinin görüşdə ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul, magistratura pilləsində təhsil, 2019-cu ildə təbiiqi nəzərdə tutulan ümumi təhsil pilləsində təhsil alanların yekun qiymətləndirilməsi (buraxılış) imtahanlarının və ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarının modeli, təbiiqi oluncuq yeniliklər, dövlət qulluğuna qəbul üzrə müsabiqənin keçirilməsi və digər məsələlərlə əlaqədar müraciətlər də edildi.

DİM-in səlahiyyətlərinə aid olan bezi məsələlər yərinədə həll olunub. Digər müraciətlərin araşdırılması və baxılması üçün qeydiyyati aparılıb. Qeydiyyatdan keçənlərlə yanaşı, görüş zamanı birbaşa müraciət edən vətəndaşlar da M.Abbaszaadə tərəfindən dinlənilib və onların müraciətlərinin həlli üçün müvafiq tədbirlər görülüb.

Paytaxtın rəsmi şəhər kartını yaratmaq məqsədilə memorandum imzalanıb

Memorandum Milli Turizm Təbliğat Bürosu, Bakı Nəqliyyat Agentliyi və "PASHA Travel" şirkətinin birlikdə rəsmi şəhər kartı yaratmaq məqsədilə keçirdikləri görüşdə imzalanıb.

Görüşdə "PASHA Travel" şirkətinin əməliyyatlar üzrə baş direktoru Florian Zengstsmid bildirib ki, "Baku Card", Azərbaycan ilk və Bakı şəhərinin yeganə rəsmi şəhər kartıdır: "Bu kartlar Azərbaycanın turizm sektorunun inkişafına öz töhfəsini verəcək. Belə ki, kart sahibləri ictimai nəqliyyatdan pulsuz, şəhər muzeyləri və mədəniyyət mərkəzlərinə ödənişsiz və ya endirimli girişdən istifadə edəcək. Bundan əla-

və, "Baku Card" sahibləri mağazalar, kafelər, restoranlar və digər müxtəlif yerlərdə endirimlər və xüsusi təkliflər əldə edə biləcəklər. Kartların istifadə müddəti birgünlük, üçgünlük və birhəftəlik olacaq. Birgünlük kartların qiyməti 35 manat, üçgünlük kartların 60 manat, bir həftəlik kartların isə 90 manat dəyərində olması nəzərdə tutulub".

F.Zengstsmid qeyd edib ki, yeni kartlar bir neçə aydan sonra istifadəyə veriləcək və gələcəkdə bu kartların Azərbaycan üzrə istismarı mümkündür. Yeni "Baku Card"ın maliyyə işləri "PASHA Travel" tərəfindən qarşılır. Kartın istifadəyə verilməsi və səmərəliliyinin artırılması üçün şirkət Bakı Nəqliyyat Agentliyi və Milli Turizm Təbliğat Bürosu ilə birlikdə fəaliyyət göstərəcək.

Milli Turizm Təbliğat Bürosunun direktoru Fuad Nağıyev bildirib ki, "Baku Card" paytaxta və ölkəmizə turistlərdə daha çox maraq yaratmasına səbəb olacaq yeni bir məhsuldur: "Yeni istifadəyə veriləcək "Baku Card"lar Azərbaycanda turizm potensialını daha da artıracaq. Kartlardan yerli əhali və turistlər yararlanma biləcəklər. Kart sahiblərinə "Baku Card" ilə yanaşı, endirimlər və xüsusi təkliflər əldə edə biləcəkləri mağazaya və restoranların siyahısı olan broşürlər də veriləcək".

F.Nağıyev qeyd edib ki, hazırda Milli Turizm Təbliğat Bürosu özəl müəssisələrin "Baku Card" layihəsinə qoşulmaları üçün danışıqlar aparır. Yeni kartdan bir çox obyektlərdə istifadə olunması və kartın cəlbədi-

liyinin artırılması istiqamətində işlər görülür.

Bakı Nəqliyyat Agentliyinin direktorunun müavini Mübariz Abbasov isə bildirib ki, hazırda 21 marşrut xətti üzrə avtobuslarda gediş haqqı "BakıKart" ilə həyata keçirilir: "Yeni layihəyə əsasən, "Baku Card" sahibləri də ictimai nəqliyyatdan, o cümlədən metrodan pulsuz istifadə edə biləcəklər. Hazırda Bakıda nəqliyyat sahəsində optimallaşdırma işləri aparılır. Gələcəkdə yeni kartlardan daha çox marşrut xətti üzrə avtobuslarda istifadə ediləcək. Həmçinin bu kartlar ölkəyə gələn turistlərin "28 May" metro stansiyası - Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu istiqamətində fəaliyyət göstərən ekspress avtobuslarda da istifadə etməsinə imkan yaradacaq".

30 il əvvəl, fevralın 27-29-da sovet DTK-sı ilə erməni millətçilərinin birgə təşkil etdikləri Sumqayıt hadisələri Qarabağ düşününün vacib halqalarından biri kimi bu gün də tədqiq olunur. Gənclərin həmin hadisələr barədə doğun bilgilərə yiyələnməsi və erməni məkrinin mahiyyətini dərinlən bilməsi məqsədilə Sumqayıtdakı Heydər Əliyev Mərkəzində maraqlı görüş keçirilib.

Tədbirdə bu layrların keçmiş SSRİ-nin dağılmasının sürətləndirilməsinə, həmçinin Ermənistandakı tarixi torpaqlarımızdan və Dağlıq Qarabağdan soydaşlarımızın qovulmasına yönəldildiyi diqqətə çatdırılıb. Qeyd edilib ki, öl-

kə rəhbərinin tapşırığı ilə respublikanın Baş Prokurorluğu tərəfindən Sumqayıt hadisələrinə dair əhatəli istintaqın aparılması həmin cinayətin üstündən qara perdanın götürülməsinə xidmət edir. Bildirildi ki, tədbirdə Sumqayıt hadisələrinin bilavasitə şahidləri və tədqiqatçıları da iştirak edirlər və onlar öz çıxışlarında olayların əsl mahiyyəti, vacib detalları haqqında danışacaq, aşkar olunan yeni faktları təqdim edəcəklər.

Çıxış edənlər bildirdilər ki, 32 sakinin, o cümlədən erməni milliyətindən olan 26 nəfərin ölümü ilə nəticələnən cinayət olaylarından bir neçə gün əvvəl əsas itcraçı Eduard Qriqoryan ovaxt-

kı Stepanakert şəhərinə gedərək separatçıların başçısı, hazırda Ermənistanın prezidenti olan Serj Sarkisyanı bədnam "Krunik" cəmiyyətinin hesabına pul köçürməyən Sumqayıt ermənilərinin siyahısını almışdı. Elə öldürülən ermənilər də əsasən onlar olmuşdur.

Çıxışlar davam etdikcə monitorada hadisələri əks etdirən tarixi fotosəkillər göstərilirdi.

Sonda vurğulandı ki, Sumqayıt hadisələri bütün obyektivliyi ilə doğru-düzgün şəkildə dünya ictimaiyyətinə çatdırılmalıdır.

Akif ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Qafqazın ən böyük sənaye kompleksi

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkındakı müəssisələr məhsullarını “Made in Azerbaijan” brendi ilə ixrac edir

Əvvəlki 1-ci səh.

Burada Almaniya, İtaliya istehsalı olan müxtəlif avadanlıqlar vasitəsi ilə qablaşdırılır və “Aminol” adı ilə “Made in Azerbaijan” brendi kimi satışa çıxarılır. Qiyməti isə xaricdən gələn yağların yarı qiymətinədir.

Istehsal edilən yüksək keyfiyyətli və rəqabətə davamlı yağlar yerli bazarla satılmaqla yanaşı, bir qisminin də Türkiyə, Gürcüstan və MDB ölkələrinə ixrac edilməsi nəzərdə tutulub.

Məşhur “Parker” şirkəti ilə əməkdaşlıq

Sənaye parkının digər yeni müəssisəsi “MST Group” şirkətinə daxil olan “MST Engineering Services” MMC-dir. 14 mart 2016-cı il tarixdə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidenti statusu verilən müəssisə ABŞ-in “Parker Hannifin” şirkəti ilə birgə ilk mərhələdə ildə 30 min ədəd müxtəlif növ və çeşiddə aşağı, orta və yüksək təzyiqli davamlı xortum və fitting birləşmələrinin istehsalı həyata keçirir. İkinci mərhələdə isə ultra yüksək təzyiqli xortum və polad, paslanmaz boru birləşmələri istehsal ediləcək.

Bundan başqa, müəssisədə müxtəlif növ aparatlara texniki xidmətlər də göstərilir. Belə ki, neft-qaz sahəsində və digər elektron sistemli qurğulardan istifadə edən şirkətlər üçün cihazlar xarab olduqda bu müəssisəyə müraciət edirlər. Çünki burada çalışanlar ABŞ-da və digər ölkələrdə ixtisas kursu və təlimlər keçərək sertifikatlara sahib çıxan mütəxəssislərdir. Şirkətdə daxil olan cihazlar öncə laboratoriyada yoxlanılır və nasazlığının səbəbi müəyyən edilir. Bundan sonra cihaz təmir olunaraq işlək vəziyyətə gətirilir.

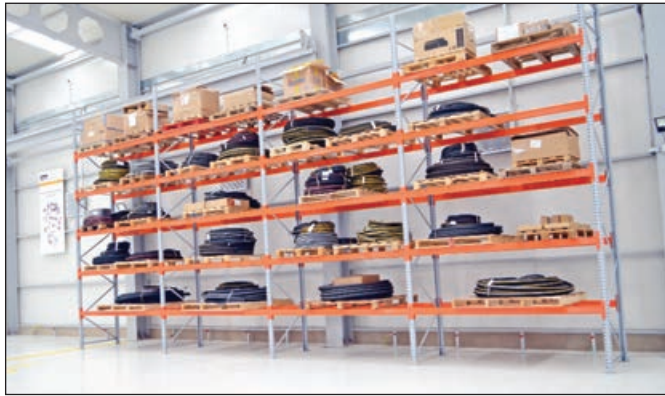
İnvestisiya həcmi 5 milyon ABŞ dolları olan müəssisədə istehsal edilən avadanlıqlar kimya, maşınqayırma, metallurgiya, neft-qaz, tikinti və qida sənayesində istifadə olunur. Müasir avadanlıqlar və texnologiyalarla təchiz edilən zavodda ilkin mərhələdə 40 nəfər işlə təmin olunub. Zavodda istehsal edilən məhsullar daxili tələbatı ödəməklə yanaşı, MDB ölkələrinə də ixrac olunacaq.

Şüşəyə olan tələbat daxili istehsal hesabına ödəniləcək

Sənaye parkında tikintisi aparılan yeni müəssisələrdən biri dekabrın 15-də təməli qoyulan “AzerFloat” QSC-nin termoformasiya metodu ilə Şüşə İstehsalı Zavodudur.

Hazırda tikinti işləri sürətlə davam edən zavodun ərazisində anbarın bünövrəsi qoyulub və monolit dəmir-beton işləri görüldü. Tikinti işlərinə xeyli sayda texnika və 130 nəfərə yaxın işçi qüvvəsi cəlb olunub.

2019-cu ildə fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulan zavodda il ərzində termoformasiya metodu ilə 8 milyon kvadratmetr şüşə istehsal olunacaq. Məhsulların yüksək keyfiyyəti ilə yanaşı, rəqabətqabiliyyətli olmasına da xüsusi diqqət yetiriləcək. Müəssisənin istifadəyə verilməsi ilə Azərbaycanın bu sahədə ixrac potensialı da güclənəcək. Zavodun məhsullarının Rusiya, Türkiyə, Gürcüstan, Mərkəzi və Orta Asiya ölkələrinə ixrac edilməsi planlaşdırılır. Bu zavod fəaliyyətə başladıqdan sonra Azərbaycanda şüşəyə olan tələbat tam təmin ediləcək. Yeni müəssisədə 180 nəfər işlə təmin olunacaq.

Onu da vurğulayaq ki, sənaye parkının ərazisində ötən ilin dekabrında təməli qoyulan digər müəssisələr “Azerxalça” ASC-nin Yunayırıcıboyaq, “Tabaterra” QSC-nin siqaret istehsalı edəcək, Tütün məmulatları istehsalı fabriklərində, eyni zaman-

da, bu il istismara veriləcək “SOCAR Polymer”-in və SOCAR Karbamidin zavodlarında, Silisium və Kalsium İstehsalat Müəssisəsinin, “Bakı Əlvan Metallar və Ferrovirintlər Şirkəti”nin istehsalat sahələrində tikinti işləri sürətlə davam edir.

Modern sənayeləşmə, azalan idxal, artan ixrac potensialı

Sənaye potensialı üçün vacib olan müəssisələrin fəaliyyətə başlaması Azərbaycanın idxaldan asılılığını aradan götürəcək, yerli istehsalı artıracaq. Əlbəttə ki, bütün bunlar modern sənayeləşmə siyasətinin təntənəsidir.

Həm ərazisi, həm də yatırılan investisiyaların həcminə görə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı dünya miqyasında böyük bir sənaye mərkəzidir. Dövlətin uğurlu sənayeləşmə siyasətinə uyğun olaraq, innovativ və yüksək texnologiyalar əsasında rəqabətqabiliyyətli sənayenin inkişafına yeni təkan vermək, qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafını təmin etmək və əhalinin istehsal sahəsində məşğulluğunu artırmaq məqsədilə ölkədə sənaye parkları və sənaye məhəllələrinin yaradılması prosesi davam edir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
“Azerbaycan”

Regionun neft-qaz ixrac mərkəzi

Əvvəlki 1-ci səh.

Qaz terminalından əsasən Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) vasitəsilə neql edilir. 2017-ci ildə terminaldan gündə orta hesabla 27,5 milyon standart kubmetr “Şahdəniz-2” qazı ixrac edilir.

AÇQ-dən gələn səmt qazı isə terminalın emal obyektlərini “Azəriqaz”-ın yanacağı paylayan sistemi ilə birləşdirən, SOCAR-a məxsus kəmərlə ötürülür. Keçən il AÇQ-dən SOCAR-a 2,9 milyard kubmetr səmt qazı verilib. Yaxın aylardan başlayaraq Səngəçaldan genişləndirilmiş CQBK-ya həmçinin “Şahdəniz-2” yatağının işlənməsinin ikinci mərhələsi çərçivəsində çıxarılan qaz da vurulacaq. Bunun üçün terminalda müvafiq genişləndirmə işləri aparılıb. 2014-cü ildən burada başlanan tikinti işləri artıq yekunlaşıb. “Şahdəniz-2” qazını qəbul, emal və ixrac etmək üçün yeni qurğular quraşdırılıb. Bunlar qaz və kondensat emalı qurğuları, eləcə də qaz ixracı kompressoru və digər avadanlıqlardan ibarətdir.

Xatırladaq ki, hələ genişləndirmədən əvvəl də Səngəçal terminalı dünyanın ən böyük neft-qaz terminallarından idi. “Şahdəniz-2” hissəsinin tikilməsindən əvvəl onun ərazisi 540 hektar təşkil edirdi. Bakıdan 55 kilometr cənubda, yarımsəhra zonada belə bir möhtəşəm obyektin araya-ərsəyə gəlməsi Azərbaycanın yeni neft strategiyasının, neft və qaz yataqlarının dünyanın tanınmış şirkətləri ilə birgə işlənməsinin bəhrəsidir.

“Şahdəniz-2” qurğularının yerləşdiyi sahə terminalın ərazisini daha 70 hektar genişləndirib. Lakin şərt təkə ərazinin böyüklüyündə deyil. Səngəçal terminalında ən mürəkkəb qurğular işləyir. Bu da təsadüfi deyil. Çünki terminala Azərbaycanda həyata keçirilən məqaləyihələr çərçivəsində çıxarılan neft, qaz və kondensat daxil olur. Buradan Gürcüstan, Türkiyəyə uzanan yolların Avropanın bir çox ölkələrinə çatacağı gün də uzaqda deyil.

Flora SADIQLI,
“Azerbaycan”

“Azercell” 2017-ci ilin yekunlarını açıqladı

“Azercell Telekom” MMC Azərbaycan rabitə bazasının lider mobil operatoru olaraq ölkədə fəaliyyətini uğurla davam etdirir. Azərbaycanın mobil rabitə sektorunda 48,2% bazar payına malik olan “Azercell”-in səbəsi ölkə ərazisinin 80% (işğal altındakı olan 20% ərazi istisna olmaqla), əhalinin isə 99,8%-ni əhatə edir. Hazırda 4,5 milyon abunəçi “Azercell”-in mobil xidmətlərinə üstünlük verir.

“Azercell” şirkəti tərəfindən 2017-ci ildə dövlət büdcəsinə **179,7 milyon manat**, 21 il ərzində isə dövlət büdcəsinə **1 milyard 637,5 milyon manat** vergi ödənilmişdir. Lider mobil operator Azərbaycan telekommunikasiyalarının inkişafına 2017-ci ildə **41 milyon 837 min 259 manat**, 1996-2017 illər ərzində **1 milyard 467 milyon 779 min 40 ABŞ dolları** sərmayə yatırır.

Ölkədə 4G xidmətinin ilk dəfə abunəçilərinə təqdim edən və Azərbaycanın bütün bölgələrini yüksək sürətlə mobil internetlə təmin etməyi hədəfləyən “Azercell” 2017-ci ildə Bakı, Abşeron yarımadası ilə yanaşı, Gəncə, Barda, Şəmkir və Lənkərandan da 4G stansiyaları quraşdırıb və bununla da LTE xidmətinin regionlara gətirən ilk mobil operator oldu. 2017-ci ildə “Azercell” abunəçilərinin xidmətinə olan ümumi Radio Baza Stansiyalarının sayı 5506-yə bərabər idi: 2G və 3G 4957; 4G stansiyaları- 549. Ölkədə ən böyük LTE şəbəkəsinə sahib olan “Azercell”-in 4G internet istifadəçilərinin sayı 2017-ci ildə əvvəlki ilə müqayisədə 3 dəfə artdı, mobil internetdən istifadə həcmi isə 50%-ə çoxaldı.

Müştəri məmuniyyətini hər zaman öndə tutan “Azercell Telekom” ölkədə Müştəri Loyallığını ölçən ilk şirkətdir. Belə ki, şirkət 2017-ci ilin II rübü üçün Beynəlxalq Abunəçi Loyallığı indeksini NPS qiymətləndirilməsində bütün rəqiblərini qabaqlayaraq 63%-ə göstərici toplamışdır. Müştəri Məmnuniyyəti Sorğusunda isə “Azercell”-in əldə etdiyi nəticə 81%-ə bərabər oldu. Qeyd edək ki, hər iki rəqəm beynəlxalq standartlara görə yüksək göstəricidir.

Səmərəli Müştəri Xidmətləri fəaliyyətinə görə “Azercell” beynəlxalq keyfiyyətin idarələnməsi standartı üzrə ISO sertifikatlarını yenilədi: Sosial şəbəkələr vasitəsilə müştərilərin sorğularını ən operativ cavablamaya görə “Azercell” Social-bakers şirkətinin ölkə üzrə yeganə 100%-ə göstərici ilə “Socially Devoted” sertifikatlarına layiq görüldü.

“Azercell”-in korporativ müştərilərinə göstərdiyi yüksək xidmət və unikal təkliflər nəticəsində 2017-ci ildə **1 400-dən** artıq yeni şirkət öz rabitəsini “Azercell”-ə etibar edərək, onun korporativ müştəriləri sırasına qoşuldu.

“Azercell” 2017-ci ildə yeni konsepsiya “Azercell Eksklüziv” mağazalarını abunəçilərin istifadəsinə verdi. Müştərilərə bir məkanda müxtəlif növ xidmət təqdim edən, rahat seçim etmək imkanı verən, Nordic konsepsiyasına uyğun olaraq qurulmuş yeni mağazalar Bakı, Xırdalan, Quba, Xaçmaz şəhərlərində açıldı.

“Azercell” 2017-ci ildə keçirdiyi sərfəli və güzəştli kampaniyalar ilə də abunəçilərinin sevincini, iPhone cihazlarının Azərbaycanla yeganə rəsmi təqdimatçısı olan “Azercell”-in smartfonlarına sahib olmaqla yanaşı, sərfəli “Hədsiz” tarifi paketindən yararlanmaq imkanı da qazandı. Nəticədə, “Azercell” abunəçiləri arasında smartfon penetrasiyası 20%-ə artdı.

Azərbaycanın rabitə bazasına innovativ yeniliklər və müasir xidmətlər gətirən “Azercell”-in ilin bu sahədə fərqlənib. Ölkəmizdə ilk dəfə “Virtual ATS” xidmətinin istifadəyə verilməsi “Azercell” şirkətlərinə rabitənin yeni səviyyəsinə yaranan imkanları yaradıb. Bu hallı şirkətlərə mobil və stasionar telefonların ümumi şəbəkəyə birləşməsinə imkan yaradır. “Virtual ATS” xidmətilə şirkətlər daxil olan zəngləri qəbul et-

mək və paylamaq üçün vahid çoxkanallı nömrə əldə edir. Xidmət mövcud və potensial müştərilərlə ünsiyyətə asanlaşdırır, həmçinin şirkətin ofisləri və bölmələri arasında rabitənin effektivliyini artırır.

Azercell 2017-ci ildə “Azercell Plus” çatırı altındakı əlavə xidmətləri ilə də abunəçilərinin sevincini. Burada təqdim olunan xidmətlərin hamısı müştərilərin rahatlığı üçün bir yerdə toplanıb və müxtəlif kateqoriyalara bölünüb. Belə ki, “Azercell Plus” xidmətləri vasitəsilə istənilən zaman və yerdə musiqi dinləmək və video izləmək, müxtəlif dillərdə kitab oxumaq, cihazların müdafiəsini təmin etmək, mobil cihazların təhlükəsizliyini və uşaqların internetdə keçirdiyi vaxtı idarə etmək mümkündür.

“Azercell Telekom” bazasının ən son yeniliklərini baş sponsoru olduğu Bakutell Telekomunikasiya şirkətinin təqdim etdiyi “Azercell”-in özünü əsas texniki tərəfdaşı Ericsson şirkəti ilə birgə simsiq rabitənin imkanlarını genişləndirmək məqsədilə ölkədə VoLTE xidmətinə sınaqdan keçirən ilk şirkət oldu. Nəzərinizə çatdırmaq ki, VoLTE texnologiyası 4G (LTE) şəbəkəsi vasitəsilə səsli zənglər həyata keçirməyə və abunəçilərə ən yüksək keyfiyyətli (HD) səsli və video zəng xidmətlərindən faydalanmağa imkan verir. Bundan əlavə “Bulud” texnologiyaları, “Smart parking” “Connected cube” adlı texnologiyalar da Azercell-in nümayiş etdirdiyi yeniliklər sırasındadır.

Fəaliyyət göstərdiyi 21 il ərzində çoxsaylı Korporativ Sosial Məsuliyyət layihələrini həyata keçirən Azercell Telekom ötən il də ənənəsinə sadiq qaldı. 2017-ci ildə şirkət ölkədə müxtəlif sosial layihələrin həyata keçirilməsinə, sahibkarlığın, insan qaynaqlarının inkişafına ümumilikdə 1 milyon 800 min manat, 1996-2017-ci illər ərzində isə 18 milyon 718 min 649,12 ABŞ dolları həcmində vəsait sərf etdi.

Internetdə uşaqların müdafiəsinə xüsusi önəm verərək “Azercell” Bakı məktəblərində sağirdlər, müəllimlər və valideynlər üçün kibernetik təhlükəsizlik mövzusunda təlimlər həyata keçirir. Azərbaycan Müəllim İnkişafı Mərkəzi ilə birgə əməkdaşlıqda “Internet təhlükəsizliyi və rəqəmsal vətəndaşlıq” mövzusunda keçən təlimlər inkişaf edən texnologiyalar aləmində uşaq və valideynlərin müxtəlif təhlükələrdən necə müdafiə olunmasından ətraflı söhbət açır.

“Azercell”-in Barama İnnovasiya və Sahibkarlıq markası gənc startaplara dəstək olmaqda davam edir. İl ərzində 80 tədbir - texnologiyalar, qrup çalışmaları, forumlar, təlimlər, görüşlər, müsabiqələr, sosial və mədəniyyətə bağlı layihələr keçirildi. Regionlarda və Bakıda Baramanın 4 yeni filialı açıldı, 5 beynəlxalq tədbir və 20 startap layihəsinin inkubasiyası keçirildi.

2017-ci ildə toplam 25 tələbə “Azercell”-in fəxri təqaüdcüsü adını qazandı. Yay təcrübə proqramında iştirak etmiş 24 tələbədən 2-si “Azercell”-də ştat işçisi kimi işə alındı. ITECA və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təşkil olunan 12-ci Beynəlxalq Karyera Sərgisində “Azercell” ən çox ziyarət edilən stand sertifikatını qazandı.

Ölkədə kadrların peşəkarlığını artıran Azercell Akademiyası il ərzində “Azercell” daxilində və müxtəlif şirkətlər üçün toplam 118 təlim sessiyası təşkil etdi.

2014-cü ildən etibarən “Azercell” Azərbaycan Uşaq Para-

limpiya Komitəsində sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların məşq etməsinə dəstək verir. 2017-ci ildə Uşaq Paralimpiya İdman Oyunlarında 8 regiondan 111 uşaq 7 idman növündə 19 medal uğrunda mübarizə apardı. Gənc paralimpiyaçılar il boyu ölkəni müxtəlif beynəlxalq yarışlarda yüksək səviyyədə təmsil edib mükafatları qazandı.

2017-ci il ərzində “Azercell”-in Mobil Göz Klinikasının kimsəsiz uşaqlar, qocalar, az təminatlı ailələr üçün təşkil etdiyi pulsuz müayinələr-dən 1426 nəfər keçdi.

“Azercell”-in yaraddığı Mobil Diş Klinikası isə ümumilikdə Bakı və Abşeronda 775 nəfər pulsuz diş müayinəsi və müalicəsi ilə təmin etdi.

“Azercell”-in dəstəyi, Ümüdi Gələcək İctimai Birliyi-nin təşkilatlığı ilə fəaliyyət göstərən Azərbaycan Uşaq Qaynar Xətti xidməti uşaqların hüquqlarının qorunmasına, onların qayğısına və rifahına yönəlik layihələrindən biridir. 2017-ci ildə “Azercell”-in təşəbbüsü ilə Uşaq Qaynar Xətti xidmətinin mobil aləvi istifadəyə verildi. İl ərzində xidmət ümumilikdə 3424 müraciət daxil oldu.

KİV-lə əməkdaşlığı həmişə ön planda olan şirkət jurnalistlər üçün 2009-cu ildən təşkil etdiyi ingilis dil kurslarını ötən il onlayn formada apardı. İl ərzində 50-dən çox jurnalist bu kursa qatılmaq imkanı qazandı.

Bütün bunlardan əlavə, “Azercell”-in sosial dəstək məqsədilə yaradığı gülcəsti Veteran kampaniyası çərçivəsində veteranlar hər ay ümumilikdə 60 min manat civarında bonus alır. Jurnalistlər üçün yaradılmış MediaCell tarifi paketində isə media əməkdaşlarına “Azercell”-dən hər ay 20 min manat dəyərində bonus təqdim olunur.

Ölkədə gənclər arasında mütaliə mədəniyyətini artırmaq, yerli müəlliflərimizi tanımaq, eləcə də dinamik həyatımızda intellektual istirahət imkanı təqdim etməyi qarşısına məqsəd qoyan “Azercell Telekom” “Gənclər kitab oxuyur” adlı layihə çərçivəsində “Starbucks” Azərbaycan kafelərində oxu günləri təşkil etdi.

“Azercell” tərəfindən həyata keçirilən bütün bu işlər yerli və beynəlxalq qurumların diqqətindən kənarda qalmadı və şirkət ötən il beynəlxalq və yerli ödüllərə layiq görüldü. “Azercell Telekom” “Keyfiyyətdə Mükəmməllik” beynəlxalq konfransında milli bazar və beynəlxalq reytingdə güclü mövqeyinə, müasir idarəetmə texnologiyalarının uğurlu həyata keçirilməsinə, əməkdaşların yüksək hazırlıq səviyyəsinə və səmərəli marketing strategiyasına görə isveçrədə xüsusi ödəli layiq görüldü. Şirkət prezidenti Vahid Müslimliyev “Avropa Nəşr Mətbuat Evi” tərəfindən “Ən yaxşı vətənpərvər müəssisə rəhbəri” kimi mükafatlandırılıb, qızıl medalla təltif olundu.

Bütün bu və burada qeyd olunmayan digər çoxsaylı göstəricilər “Azercell Telekom” MMC-nin nailiyyətlər və uğurlarla dolu bir il geridə qoyduğunu bildirməyə əsas verir. Ölkənin lider mobil operatoru “Azercell Telekom” yeni ildə də müştərilərinin güvəni və yüksək keyfiyyətli rabitə ilə təmin etmək, sürətli Mobil İnterneti hamı üçün əlçatan etmək, xidmət səviyyəsini daim yüksək saxlamaq, bazarı yeni innovativ həllər və yeni texnologiyalar gətirməklə öz fəaliyyətini davam etdirəcək.

REGIONLARIN SOSIAL-IQTISADI INKIŞAFI III DÖVLƏT PROQRAMI

Qəbələ təkcə ölkə daxilində deyil, onun hüdudlarından da çox-çox uzaqlarda tanınan bölgələrindədir. Ənənələri, qədimliyi ilə tarixdə iz salan bu məkan dövlət müstəqilliyimizin bərpasından sonra daha çox tanınmağa başlayıb.

Bunun da başlıca səbəbi buradakı davamlı inkişafıdır. Təkcə bir faktı qeyd etmək kifayətdir ki, 2003-cü ilin oktyabr ayından 2018-ci ilədək Qəbələdə 14 min 907-si daimi olmaqla, 16 min 706 yeni iş yeri açılıb. Keçən il açılmış yeni iş yerlərinin sayı 1641 olub. Onların da hamısı daimidir.

Sözsüz ki, bütün bunlar formalaşdırılan normal iqtisadi baza sayəsində mümkün olub. İnkişaf statistik rəqəmlərdə də əksini tapıb. Təkcə keçən il rayonun yerli gəlirləri 100,6 faiz yerinə yetirilib. Mərkəzləşdirilmiş gəlirlərə aid edilən hissədə 188,9 min manat artım olub.

Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasda və "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunmuş konfransda Qəbələdə yeni mərkəzi xəstəxana kompleksinin və Qəbələ demir yolunun tikintisinə başlanılacağı, şəhərin su-kanalizasiya şəbəkəsində tikinti-quraşdırma işlərinin başa çatdırılacağı qeyd edildi. Bu faktın özü də dövlət tərəfindən rayona göstərilən daha bir qayğının təzahürü olmaqla yanaşı, qəbələlilərin qarşısına yeni vəzifələr qoyub.

Turizmin inkişafı sahəsində görülən işlər, yaradılan müasir infrastruktur, göstərilən xidmətlər nəticəsində də regiona turist axını ildən-ilə artır. Əvvəlki illərlə müqayisədə 2017-ci ildə rayona gələn turistlərin sayında böyük artım müşahidə olunub, Qəbələ onların maraq göstərdiyi cazibədar bir mərkəzə çevrilib.

Rayona bağlı digər xos bir xəbər isə fevralın əvvəlində gəlidi. Qəbələ İslam Əməkdaşlıq

Qəbələ Azərbaycanın turizm brendinə çevrilir

2020-ci ildə "İslam dünyasının turizm paytaxtı" seçilməsi onun daha geniş miqyasda tanınmasına təsir göstərəcək

Təşkilatına (İOT) üzv ölkələrin turizm nazirlərinin X konfransında 2020-ci il "İslam dünyasının turizm paytaxtı" seçilib. Bu qərar da təsadüfi deyil. Hazırda rayonda 19 turizm istirahət obyekti fəaliyyət göstərir. Onların 7-si beşulduzlu hotelidir. Bu hotellərin bir gündə 2500-dən çox turisti qəbul etmək imkanı var. Yeri gəlmişkən, ötən il Qəbələyə gələn turistlərin sayı isə 250 minə yaxın olub.

Keçən il Qəbələyə gələn xarici ölkə rəsmilərinin də sayı artıb. Bir il ərzində Kolumbiya Respublikası xarici işlər nazirinin, Moldova xarici işlər nazirinin, İranın Qərbi Azərbaycan vilayəti valisinin, Avstriyanın və İsrailin Azərbaycanda ki səfirlərinin, Monteneqronun Ali Məhkəməsi sədrinin, Koreyanın Qyonqçu, İsrailin Yokneam, Belarusun Qrodno, Polşanın Qnezno şəhəri merinin rəhbərlik etdikləri nümayəndə heyətləri Qəbələdə olublar. Rusiya Federasiyası Ədliyyə Nazirliyinin əməkdaşları, MDB-yə üzv dövlətlərin gömrük xidməti orqanlarının rəhbərləri şurasının hüquq mühafizə bölmələri başçıları, ABŞ-in Harvard Universitetinin bir qrup müəllim və tələbəsi və III Bakı Beynəlxalq memarlıq müsabiqəsinin iştirakçıları da Qəbələdən xoş təəssüratlarla qayıdıblar.

Səfər çərçivəsində qonaqlar rayonun tarix-mədəniyyət abidələri, sənaye müəssisələri, turizm, idman və sağlamliq

kompleksləri, Qəbələ Regional "ASAN xidmət" Mərkəzində yaradılmış şərait və iş prinsipi ilə tanış olublar.

Qəbələ Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Belarus Respublikasının Qrodno şəhərinə, Rusiya Federasiyasının Stavropol diyarına dəvət olunub, ölkələrarası və regionlararası forumlarda iştirak edib. Forumlarda şəhər və vilayət rəhbərləri ilə müzakirələr aparılaraq iktərəfli əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsinə dair sənədlər imzalanıb.

Rayon icra hakimiyyəti başçısının birinci müavininin rəhbərliyi ilə rayonun 13 yaşlı

futbolçularının da daxil olduğu nümayəndə heyəti Koreya Respublikasının Qyonqçu şəhərinə səfər edib. Belə qarşılıqlı səfərlər əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsində, mədəniyyət və turizm işinin genişləndirilməsində və inkişafında böyük rol oynayır.

"Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransında o da qeyd olundu ki, Bakıdan sonra Azərbaycanın ikinci turizm mərkəzi olan Qəbələdə turizm infrastrukturunun genişləndirilməsi, inkişaf etdirilməsi və daha da

möhkəmləndirilməsi istiqamətində çox böyük işlər görülür, iri layihələr həyata keçirilir.

Məlumdur ki, "Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi" təsdiq olunaraq peşə təhsili və təlimi sektoru üzrə qısa, orta və uzunmüddətli strateji baxış müəyyənləşdirilib. Qəbələdə bu sahə üzrə kadr hazırlığına da diqqətlə yanaşılır, gənclərə peşə təhsili verən 2 məktəb fəaliyyət göstərir. Qəbələ Turizm və Hotelçilik üzrə Peşə Tədris Mərkəzində hazırda 179 nəfər şagird təhsil alır. 2017-ci ildə mərkəzi 141 nəfər bitirib. Şagirdlərin istehsalat təcrübəsinin təşkili və keçirilməsi məqsədilə sifarişçi təşkilatlarla Qafqaz Resort Hotelinə, Qafqaz Riverside Hotelinə, Qafqaz Sport Hotelinə, Qafqaz Tufandağ Hotelinə, Qəbələ Statistika İdarəsinə, Azərpoçt MMC-nin Qəbələ Filialına, "Fərid" kiçik müəssisəsinə, Yengicə İstirahət Mərkəzinə və digər təşkilatlarla istehsalat təcrübəsinə göndərilirlər.

Qazanılan nailiyyətlərin arxasında qeyd etdiyimiz kimi, ilk növbədə, dövlətin qayğısı, burada yaşayan insanların əməksevərliyi dayanır, turist axınının artması burada yaradılan şəraitdən və qonaqpərvərlikdən xəbər verir.

Əli SƏLİMOV,
"Azərbaycan"

Son 14 ildə Göygöl rayonunda ÜDM istehsalı 4 dəfədən çox artmışdır

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarının uğurlu icrası sayəsində digər rayonlar kimi, Göygölün də siması tanınmaz dərəcədə dəyişmişdir. Açılan yeni müəssisələr hesabına əhalinin məşğulluğu təmin olunmuş, həyat səviyyəsi yaxşılaşmışdır.

Keçən ilin avqust ayının 19-da Prezident İlham Əliyev rayona səfəri zamanı bir neçə obyektin, o cümlədən "Qələbə" parkının, müasir tələblərə cavab verən 4 saylı körpələr evi-uşaq bağçasının, "Cicəklir" Su Elektrik Stansiyasının, zona toxumçuluq, aqrokimya, baytarlıq laboratoriyalarının və Respublika Süni Mayalanma Mərkəzinin açılışında iştirak etmiş, keçirdiyi görüşlərdə rayonun gələcək inkişaf istiqamətlərini müəyyənləşdirmişdir. Dövlət başçısının füsunkar Göygölə gedən avtomobil yolunun yüksək səviyyədə təmiri üçün verdiyi tapşırıq da rayon sakinləri tərəfindən razılıqla qarşılanmışdır.

Ümumiyyətlə, regional inkişaf dövlət proqramlarının icrası sayəsində rayonun iqtisadiyyatı dinamik şəkildə inkişaf etmiş, 68 xidmət, 192 istehsal, 5 emal müəssisəsi istifadəyə verilib, ümumi daxili məhsul istehsalı 4,1, o cümlədən sənaye məhsulları istehsalı 1,8, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı 2,5 dəfə artmışdır.

Göygöllülər əvvəlki illər kimi, keçən ili də yüksək göstəricilərlə yola salmışlar. Əsas kapitala qoyulmuş vəsaitin çox hissəsi tikinti-quraşdırma işlərinə yönəldilmişdir. Belə ki, Göygöl şəhərində bir çox çoxmənzilli binaların dam örtükləri dəyişdirilmiş, fəsad hissələri əsaslı təmir edilmişdir. İl ərzində müxtəlif küçələrə, piyada yollarına asfalt örtük salınmış, südüürücü arxlar quraşdırılmış, səki daşları düzülmüş, şəhərdaxili yollarda sıradan çıxması hissələri təmir edilmişdir. "Azərbaycan İkinci Kənd İnvestisiya Layihəsi"nin maliyyə dəstəyi ilə Yeni Zod, Quşqara, Köşkü, Pənahlılar, Yeni Qızılcı, Nadil, Əlimədədli və Xaqani kəndlərinin daxili yolları cari təmir edilmiş, Sarısu, Mollacəlillli kəndlərinə içməli su xətti çəkilmişdir.

Rayonda sahibkarlıq subyektlərinin normal fəaliyyət göstərməsinə, xüsusilə kiçik və orta sahibkarlığın inkişafına əlverişli şərait yaradılmışdır. Təkcə keçən il 785 sahibkarlıq subyekti fəaliyyətə başlamışdır. İndi Göygölə belə subyektlərin sayı 5,8 mindən çoxdur. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun xətti ilə 38 sahibkara 409 min manat güzəştli kredit verilmişdir. Nəticədə rayon üzrə ÜDM istehsalında qeyri-neft sektorunun xüsusi çəkisi 80,5 faizə çatmışdır.

Göygöl rayonu sakinlərinin əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatıdır. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, keçən il də göygöllülər bu sa-

hədə uğurlu göstəricilərə nail olmuşlar. Rayonda il ərzində 50 milyon 496,1 min manatlıq kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal edilmişdir.

Qarşıya qoyulan tələblərdən biri büdcənin neft gəlirlərindən asılılığını aradan qaldırmaqdır. Bu baxımdan, ilk növbədə, iqtisadi cəhətdən daha səmərəli olan məhsulların istehsalı artmalıdır. Belə məhsullardan biri şəkər çuğundurudur. Göygöldə yüksək gəlir gətirən bu sahənin inkişafı üçün mövcud potensialdan maksimum istifadə edilir. Nəticə göz qabağındadır - fermerlər 599,1 hektar sahədən, 17 min 492 ton şəkər çuğunduru tədarük edərək təhvil vermişlər.

Rayonda heyvandarlığın inkişafı istiqamətində aparılan məqsədyönlü tədbirlər də öz bəhrəsini verir. Rayon üzrə qaramalın sayı 20,2 min, dəvələri isə 154,7 mindir. Heyvanların cins tərkibinin yaxşılaşdırılması istiqamətində görülən işlər sayəsində sürüdə olan cins heyvanların sayı 174-ə çatmışdır. Təkcə keçən il süni yolla əldə edilmiş balalar 250 başdan çox olmuşdur. Heyvandarlıq məhsullarının istehsalında da müsbət göstəricilər qazanılmışdır. Belə ki, keçən il rayon üzrə 260,2 ton ət, 139,2 ton süd istehsal edilmişdir və bu, əvvəlki ildəki göstəricidən xeyli yüksəkdir.

Əhalinin, xüsusilə gənclərin məşğulluğunu təmin etmək məqsədilə rayon üzrə "Ərazi məşğulluq proqramı" hazırlanaraq icra edilmişdir. Onu da qeyd etmək ki, rayonda əmək ehtiyatlarından düzgün və səmərəli istifadə olunması məqsədilə Məşğulluq Mərkəzində vakant iş yerləri haqqında məlumatlar toplanır. Keçən il bu yolla 250 nəfər işlə təmin edilmişdir.

Rayonun 45 yaşayış məntəqəsinin 24-ü təbii qazla təmin edilmişdir. Hazırda digər kəndlərin qazlaşdırılması istiqamətində işlər davam etdirilir. Suya gəldikdə, bu istiqamətdə də bir sıra işlər həyata keçirilir. Belə ki, su kəmərlərində və su mənbələrində təmizləmə işləri aparılır, şəhərdaxili su şəbəkəsində xətlər dəyişdirilir, nasos stansiyası təmir olunur. Prezidentin "Əhalinin ekoloji cəhətdən təmiz içməli su ilə təminatının yaxşılaşdırılması ilə əlaqədar" müvafiq sərəncamına əsasən Bəhrəmbağ qəsəbəsində modul tipli sutemizləyici qurğu quraşdırılır.

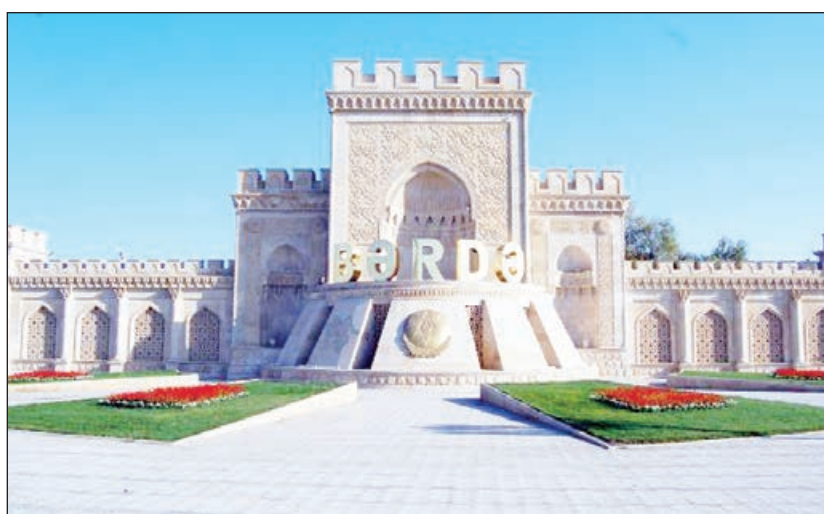
Respublikamızın digər rayonları kimi, Göygöl də beləcə gündəlik qayğılarını yaşayır. Azərbaycanın bu dilbər guşəsi öz simasını dəyişdikcə yerli və xarici turistlərin də marağına səbəb olur. Xüsusilə Göygöl Milli Parkında turizm infrastrukturuna ilə bağlı yaradılan şərait nəticəsində hər il rayona gələn turistlərin sayı artır. Təkcə keçən il rayona 81 min turist gəlmişdir ki, onun da 5 mini xarici ölkə vətəndaşları olmuşdur.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Bərdə tərəqqi yolu ilə irəliləyir

Dövlətçilik tariximizdə Bərdənin şərəfli yeri vardır. Beş yüz ilə yaxın bir dövr ərzində qədim Azərbaycan dövlətinin paytaxtı olmuş bu şəhər bölgənin mədəniyyət və ticarət mərkəzi funksiyasını özündə saxlamaqdadır.

Bu şöhrətli diyarın sosial-iqtisadi, mədəni inkişafı sovet dövründə və müstəqillik zamanında Azərbaycan rəhbərlik etmiş ümummilli lider Heydər Əliyevin daim diqqət mərkəzində olmuşdur. Ulu öndərin Bərdəyə çoxsaylı səfərləri rayonun sürətli yüksəlişinə stimül vermişdir. Bərdə respublikanın ən iri pambıq istehsalçısı kimi şöhrət qazanmaqla yanaşı, həm də bölgənin mədəniyyət mərkəzinə çevrilmişdir. Rayon ərazisindəki qədim tarixə malik milli mədəni abidələr göz bəbəyi kimi qorunmaqla bərabər, tarixçi alimlər tərəfindən maraqla araşdırılır, qiymətli faktlar aşkarlanırdı. Bərdə bugünkü füsunkarlığı, gözəlliyi ilə baxanları heyran edir. Təqdirəlayiq haldır ki, Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi sistemində islahatlar reallaşanda, yeni struktur layihələri həyata keçiriləndə regional mərkəz kimi mehz

Bərdəyə üstünlük verildi. İndi Bərdə Regional Mədəniyyət və Turizm Mərkəzinə Tərtər, Yevlax rayonları və Mingəçevir şəhəri daxildir. Kifayət qədər böyük olan bu ərazidə dövlətin mədəniyyət və turizmin inkişafı ilə bağlı qarşısı qoyduğu vəzifələr müvəffəqiyyətlə həyata keçirilir, Bərdə regional mərkəz funksiyasını uğurla reallaşdırır.

Bərdənin 3000 ildən çox yaşı olduğunu təkzibedilməz faktlarla, tutarıdlalilərlə sübut edən tədqiqatçı alimlərin təbircə desək, bu bölgədə hər daşın, hər qarış tor-

pağın altında bir sirr yatır. "Qarabağın Bərdə şəhəri qədim tarixə, zəngin ənənəyə malikdir" deyənlərin udu öndər Heydər Əliyevin qayğısı ilə sürətlə inkişaf edib şöhrətə qovuşan Bərdə bu gün Prezident İlham Əliyevin qayğısı sayəsində yeni intibah dövrünü yaşayır. Azərbaycanın qədim dövlətçiliyini, zəngin mədəniyyətini özündə ehtiva edən tarixi abidələr qayğı ilə qorunur, bərpa edilir, eyni zamanda, milli memarlıq üslubunda möhtəşəm mədəniyyət müəssisələri inşa olunur, yaraşıqlı parklar, xiyab

banlar salınır, nəhəng abidliq-qubaruculuq layihələri həyata keçirilir. Son illərdə inşa olunmuş, böyük ulu öndər Heydər Əliyevin qayğısı ilə sürətlə inkişaf edib şöhrətə qovuşan Bərdə bu gün Prezident İlham Əliyevin qayğısı sayəsində yeni intibah dövrünü yaşayır. Azərbaycanın qədim dövlətçiliyini, zəngin mədəniyyətini özündə ehtiva edən tarixi abidələr qayğı ilə qorunur, bərpa edilir, eyni zamanda, milli memarlıq üslubunda möhtəşəm mədəniyyət müəssisələri inşa olunur, yaraşıqlı parklar, xiyab

banlar salınır, nəhəng abidliq-qubaruculuq layihələri həyata keçirilir. Son illərdə inşa olunmuş, böyük ulu öndər Heydər Əliyevin qayğısı ilə sürətlə inkişaf edib şöhrətə qovuşan Bərdə bu gün Prezident İlham Əliyevin qayğısı sayəsində yeni intibah dövrünü yaşayır. Azərbaycanın qədim dövlətçiliyini, zəngin mədəniyyətini özündə ehtiva edən tarixi abidələr qayğı ilə qorunur, bərpa edilir, eyni zamanda, milli memarlıq üslubunda möhtəşəm mədəniyyət müəssisələri inşa olunur, yaraşıqlı parklar, xiyab

böyük hakim olan zaman xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin "Azərbaycan dünyaya qaynaşması kimi doğacaqdır" fikrini təsdiq edir. Bu gün Azərbaycan idman ölkəsi kimi beynəlxalq aləmdə məşhurdur. Musiqimiz, mədəniyyətimiz yaxın-uzaq ölkələri fəth edir. Bu gün hər bir ölkə vətəndaşı azərbaycanlı olmağı ilə fəxr edir. Bütün bunlar həmişə qalib Heydər Əliyev siyasi kursunun real və məntiqi nəticələridir. Hazırda paytaxt Bakı ilə yanaşı, bölgələrdə də dövlətin davamlı qayğısı

ilə dəyişir, gözəlləşir. Bərdənin bugünkü görkəmini beş il əvvəlki ilə müqayisə etmək geyri-mümkündür. Regional Mədəniyyət Mərkəzinə daxil olan qədim "İpek yolu"nın üstündə yerləşən Yevlaxda, nur şəhəri Mingəçevir də, gözəlliyi ilə düşmənlərimizin göz dağına çevrilmiş Tərtər də sürətli inkişaf, yüksəliş yolundadır.

Respublika Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin regional mərkəz olaraq qarşımıza qoyduğu vəzifələr son dərəcə şərəfli və məsuliyyətlidir. Geniş fəaliyyət dairəsinin

başlıca istiqaməti xalqa göstərilən mədəni xidmətin səviyyəsini yüksəltmək, bölgəyə ənənəvi turistlərin marağını artırmaq üçün zəruri tədbirlər görməkdir. Musiqimizi, mədəniyyətimizi təbliğ və inkişaf etdirmək, milli tarixi abidələrimizi qayğı ilə qorumaq, folklorumuzu, mədəni irsimizi yaşatmaq da fəaliyyətimizin başlıca istiqamətlərindəndir". İ.Hacıyev qeyd etdi ki, elə əlamətlər də, elə bayram olmur ki, musiqi kollektivləri yaxınlıqdakı hərbi hissələrin qonağı olmasınlar. Dövlət qayğısı sayəsində mövcud mədəniyyət ocaqlarının müasir tələblər səviyyəsində yenidən qurulması uğurla davam etdirilir. Respublika Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin ayırdığı vəsait hesabına Bərdə Mədəniyyət Mərkəzi yenidən qurulur. Bərdədə Şəhid Ziyafət Balyeysin adını daşıyan Yenidəşkənd kənd folkloru evi, Yevlax Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi vəzifə təmir edilmişdir.

Musiqi beşiyi Qarabağın mərkəzi olan Bərdə bu gün çal-çağırılı, toy-büsatlı günlərini yaşayır. Bərdənin şöhrətli günləri yenidən qayıdır.

Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"

ERMƏNİ SEPARATİZMİNİN 30 İLLİYİ

Xocalının beş Milli Qəhrəmanından biri

Araz Səlimovu Xocalıda və ona yaxın ərazidə yaxşı tanıyırdılar. Yaşı o qədər də çox deyildi. 32 yaşı təzəcə tamam olmuşdu. Amma bu yaşı çərçivəsinə sığmayan əməlləri vardı. Xocalının ən çətin günlərində darda qalanlara, çətin vəziyyətə düşənlərə kömək etmişdi. Onları təhlükəsiz yerlərə çatdırmışdı. Belə adamların sayı bir deyildi, beş deyildi. Ona görə də Araz Səlimova mürciət edənlər yaxşı bilirdilər ki, darda qalmayaçaqlar. Könüllülərdən ibarət batalyona yazılarda hər şeyi ölçüb-biçmişdi. Bilirdi ki, bu torpaq uğrunda ölmək olar və bu ölümü şərəfli yaşamaq qədər uca tuturdu.

Şi Atakişiyev Prezident Administrasiyasının geniş dəhlizində səlahiyyətli adam axtarıldılar ki, dərhlərini desinlər. Amma heç kas onların fəryadını eşitmək istəmədi. Həmin günlərdə paytaxtın başı vəzifə bölgüsünə qarışmışdı. Xocalı soyqırımını o qədər də yada düşmürdü. Elman Məmmədov əlacsız qalıb jurnalistlərdən kömək istəyirdi. Amma bilirdi ki, bizi sərt senzör nəzarəti gözləyir. Sonda Elman Məmmədovu və Atakişiyevi İttifaqın Azərbaycandakı keçmiş canişini Viktor Polyaniçkonun qəbuluna göndərdilər. İlahi, təzadə baxın... Sovet ordusunun 366-cı motoatıcı alayı ermənilərlə birgə ağır cinayət törədirdi, nəticəni yenə İttifaq canişini müzakirə edir. Hansı ədalətli qərardan söhbət gedə bilərdi? Bax, Xocalı belə təklənməmişdi. Yalnız öz qüvvələrinə güvənən bu adamlar qarəşiz qalmışdılar. Hələ mühasirəyə düşəndə Araz Səlimov demişdi ki, atamı da, qardaşımı da itirəmə, Xocalını itirmək istəmirəm. Bura mənim ata-baba yurtdur. Uç övladımın böyüdü-yü məkandır. Biz sona qədər hər şeyi varislə qoruyulmalıyıq. Araz kimi oğulların əqidesi na qədər möhkəm olsa da, köməkləri az idi.

Xocalı barədə filmlər də çəkilib, kitablar da yazılıb, amma hələ dəyəcəyimiz söz çoxdur. Ona görə ki, əsl həqiqətləri sona qədər təhlil olunmayıb. Hələ bu gün də 150 nəfərin itkin taleyi məlum deyil. Dünyanın beynəlxalq qurumları haqq-ədalət səsimizi axıra qədər eşitmək istəmirlər. Amma həqiqəti heç vaxt gizlətmək olmaz. Erməni lobbisi, onları müdafiə edənlər na qədər güclü olsalar da, haqqın səsinə batıra bilməyəcəklər. Hər il fevralın 26-da Xocalının soyqırımını günü anılır, beynəlxalq ictimaiyyətə geniş məlumat verilir. Amma bununla da iş bitmir. Gərəkdir belə bir təbliğatda fasilələr olmasın. Xocalını yaşatmaq istəyənlər onu hər gün anmalıdırlar. Vaxt, zaman bunu tələb edir. Bir də ki, Xocalının beş Milli Qəhrəmanının ruhu o günlərə qaydırılmazdır. Onlardan biri də Araz Səlimov idi... Üç övlad atası, Xocalının igid oğlu, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı!

Bəşir ŞƏRİFLİ,
“Azerbaycan”

Xocalı dəhşətlərini yaşamış, girovluqda erməni vandallarının insanlığa yarasmayan hərəkətlərini görənərdən biri də Xocalı Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının keçmiş baş həkimi Məmməd Nağıyev olub. O, Azərbaycan Tibb Universitetini bitirdikdən sonra, 1979-cu ildən Xankəndidə həkimliyə başlayıb. 1988-ci ildən “DQMV hadisələri” ilə əlaqədar ona qarşı da təzyiqlər artıb. Orada yaşayan soydaşlarımıza tibbi xidmət göstərmək üçün ermənilərin bütün təqib və həqarətlərinə dözərək iş yerini 1989-cu ilin yanvar ayına kimi tərk etməyib. Həmin tarixdən etibarən o, Xankəndi, Ballica, Xənzək kəndlərinin əhatəsində, əslində, ermənilərin mühasirəsində qalan Cəmillidə peşə xidmətinə davam etdirib. Ağdam-Şuşa yolu ermənilər tərəfindən bağlandıqda helikopterlə Xocalıdan Şuşaya uçar, oradan isə müxtəlif yollarla Cəmilliyə işə gedərdi.

“O dünya”dan qayıdan var...

Girov götürülən həkim Məmməd Nağıyev yaralı xocalılıqlar üzərində adi iynə-sapla cərrahiyyə əməliyyatı da aparıb

...Cəmilliyə gedən yollar çox qorxulu idi. 1991-ci ildə Şəkiddən Cəmilliyə köməyə gələn milis işçiləri ermənilər tərəfindən məhz o yolda, meşəlikdə güllələnmişdilər. Həmin il avqust ayının 23-də növbəti dəfə Şuşadan Cəmilliyə gedərək çıxaraq avtobusu atəşə tutmuşdular. Avtobusdakı 21 nəfərdən 3-ü şəhid olmuş, 15-i isə müxtəlif dərəcədə ağır yaralanmışdı. Məmməd həkimin də həmin maşında olması yaralıları aman-sız və vaxtsiz ölümün pəncəsindən xilas etmişdi. Çünki təcili olaraq yaralıları geriye, Şuşa xəstəxanasına qaytara bilməmişdilər.

Dağlıq Qarabağ Təşkilat Komitəsi yaradıldıqdan sonra da Məmməd Nağıyev erməni dəşnakları ilə üz-üzə az qalmayıb: “Arkadi Volskinin rəhbərlik etdiyi Dağlıq Qarabağ Təşkilat Komitəsinin təbiiq etdiyi “komendant saatı” rejimi də xəstə üstünə getməyimizə mane olurdu. 1990-cı il fevral ayının 13-də gecə fin evlərinin birindəki xəstəyə baxıb qayıdırıdım. Yolda Əsgəranın hərbi komendantı təcili yardım mənimizə saxladığı yoxladı. “Hərbi rejimin qanunu”na tabe olmadığımızı irad tutanda bildirirdim ki, xəstə yanından gəlirik. O, qəzəb və hiddətlə dedi: “Sən kimsən ki, komendant saatını pozursan?!” O, mənə inanmadı və xəstəni görmək üçün birlikdə geri qayıtmağımızı əmr etdi. Biz xəstə olan evə getdik. Komendant xəstə uşağı gördükdən sonra bizi yene də hədələdi: “...Bir də komendant

saatında xəstə üstünə getsən, cəzan ağır olacaq!”

Verdiyim cavab onu özündən bir az da çıxartdı. Əsgəranda 3 gün kamerada saxlanmağım da məhz həkim kimi andıma sadıqlıq nümayişim idi”.

Məmməd Nağıyev o dəhşətli illəri və müdhiş gecəni yaddaşına ağır-acı ilə yazıb. Deyir ki, Xocalı özünümüdəfiə təboru yaradıldıqda orada tibbi xidmət rəisi kimi fəaliyyət göstərib. Əsir düşməsi də məhz tibbi xidməti ilə bağlı olub: “O dəhşətli gecə, təxminən saat 4 radələr, yeni şəhərə yaxın digərləri kimi, biz də mühasirədən çıxmaq üçün Qarqar çayını keçib meşələrə üz tutmuşduq. Təxminən 150 nəfər idik. Təbiətin də o gecə sanki xocalılılara qəzəbi tutmuşdu: soyuq insanı qılınc kimi kəsirdi. Yalın ayaqları don vurmışdu, ona görə də çoxu taqətdən düşmüşdü. Erməni vandalları isə meşədə pusquda dayanmış, yolları kəsmişdilər. Camaata qarşı hər cür vəhşilik edir, alçaqcasına qocaya, cavana, uşağa, hamilə qadınlara belə fərq qoymadan atəş açırdılar. Xocalılıları o gecə son nəfərinədək qırmaq istəyirdilər. İki gün idi ki, meşədəydik. Aclıq, soyuq, şaxta çoxlarınta taqətdən salmışdı. Ayaqları buz bağlayan qocaları irəli aparmaq olmurdu. Fevralın 27-də Dəhraz kəndi yaxınlığında erməni quldurları ilə üz-üzə gəldik. Atışma başlayanda yaxınlıqdakı dəreyə endik. Birdən mənəndən irəliləyən qadının on yağlı uşağını vurub yaradıqlar. Uşağın yarasını sarımaq üçün ona tərəf sürünəndə güllə

papağımın günlüyünü dəşib keçdi. Bir qədər gözləyib uşağa tərəf yenidən süründüm və yarasını sarıdım. Uşağa baxdığımndan ləngimişdim”...

O gecə mühasirəni yara bilməyən xocalılılardan biri də Məmməd həkim oldu. “O dünyadan gələn” həkim, aradan illər keçsə də, gördüklərindən söz açmağa çətinlik çəkirdi. Girovluq həyatında da o, həkim kimi peşə andına sadıq qalaraq 7 nəfər ağır yaralı soydaşımızı amansız ölümün pəncəsindən qurtarıb. Hətta Rövşən adlı girovun yarısından axan qanı dayandırmaq üçün burada cərraha da çevrilib: adı iynə-sapla onun yarasını tikib və vaxtsiz ölümün qanlı pəncəsindən xilas edib: “Girov götürüldükdən sonra ermənilər bizi bir ictimai binaya yığib üstümdəki qiymətli əşyaları əlimizdən aldılar. Hətta bəzilərini qızıl dişini adi kəlbətilə çıxarmaqdan çəkinmirdi o vandallar! Əsir götürüldüyümüz təxminən bir saat oldadı. Beş-altı erməni diğəsi içəri soxulub qışqır-bağır saldırlar. Anlatdılar ki, hansınsa birinin qohumu bizimkilər tərəfindən öldürülüb. Ona görə də onun qisasını almağa gəliblər. Bir erməni quldurunun məhv olmasına görə bizdən 13 nəfəri bayıra çıxarıb güllələdilər. Daha dəhşətli isə Mesxeti türkü Əhməd adlı bir nəfərin başını kəsib top kimi oynatmaları idi. Baxmaq olmurdu o mənəzərə. Vəhşiliyin ən alçaq forması idi. Növbə, dəyəsən, mənə çatmışdı. İçəridən avtomatın qundağı ilə mənə də vurub bayıra atdılar. Bizim dəstədə puləmyotun kimdə olduğunu soruşdular. Bilmədiyimi dedim. Yıxılana qədər döyüb sonuncu dəfə xəbərdarlıq etdilər: “Əgər 15 dəqiqəyə kimi deməsən, başın kəsiləcək!” Mən içəri qayıtlarlana kimi puləmyotçunun kimliyi artıq onlara məlum olmuşdu. Buna baxmayaraq, mənəndən əl çəkmək fikirləri yox idi. Həkim kimi döyüşçülərimizə yardım etməyim onları azğınladırmışdı. O qədər döymüşdülər ki, yera yığılmışdım. Biri cibindən iri bıçaq çıxarıb sinəmə çökmüşdü. Bu an bir maşın gəldi. İçərisindən iki nəfər mülki geyimli düşüb bizə yaxınlaşdı. Ermənica nə danışdırlarsa, onlar mənə yerdən qaldırıb içəri, camaatımızın yanına itələyib saldırlar”.

...O günlər arxada qalsa da, həmin yaşıtların öz dəhşətləri ilə Məmməd Nağıyevin yaddaşına qan rəngində yazılıb. 1992-ci ilin may ayında Xocalı təborunun yenidən bərpasında iştirak edən həkim 1995-ci ilə kimi Milli Ordunun sıralarında, əsasən də ön cəbhədə - Ağdam bölgəsində düşmənlə üz-üzə dayanan əsgərlərimizlə çiyin-çiyinə olub, Qarabağ, Şəlli, Naxçıvanı, Pırcamal, Aranzəmin, Abdal-Gülabı, Bağbanlar, Fərrux, Papravend və Şəhbulaq uğrunda gedən döyüşlərdə onlarla yarıya yerində ilk tibbi yardım göstərib. O, bu gün xocalılıların sağlamlığının keşiyində həm də “Azərbaycan Bayrağı” ordenli, əməkdar həkim kimi dayanıb, təqaüddə olsa da...

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
“Azerbaycan”

ABŞ Konqresində Azərbaycan üzrə İşçi Qrupun həmsədrləri bəyanat veriblər

ABŞ Konqresində Azərbaycan üzrə İşçi Qrupun həmsədrləri - Pensilvaniya ştatından konqresmen Bill Şuster (respublikaçı) və Tennesidən Stiv Kohen (demokrat) 20 Yanvar faciəsinin 28-ci və Xocalı qətliamının 26-cı ildönümü ilə bağlı ayrı-ayrılıqda bəyanatlarla çıxış ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bill Şuster bəyanatında ABŞ-ın Azərbaycan kimi müttəfiqinin tarixində iki faciənin ildönümünə diqqət çəkib. O, sovet imperiyası rejimi əleyhinə qiyamın susdurulması məqsədilə 1990-cı il yanvarın 20-də Bakıya ordu yeridildiyini bildirib. Vurğulayıb ki, imperiyanın silahlı qüvvələri mülki əhaliyə, xüsusilə qadın və uşaqlara atəş açıb, xəstəxanaları və təcili yardım maşınlarını gülləyə tıbuqlar. Nəticədə 147 nəfər ölüb, 744 nəfər yaralanıb, 800-dən çox insan qanunsuz həbs olunub, məlum olmayan sayda insan itkin düşüb. Lakin bütün bunlar Azərbaycan xalqının iradəsini qıra bilməyib və ölkə dövlət müstəqilliyini bərpa edib.

Bundan əlavə, 1992-ci il fevralın 26-na keçən gecə Azərbaycanın Xocalı şəhərinin erməni silahlı qüvvələri tərəfindən blo-

kadaya alındığı, yüzlərlə qadın, uşaq və qocanın amansız qətlə yetirildiyi, mindən çox insanın əsir düşdüyü konqresmen Şusterin bəyanatında qeyd olunub. Sə-nədə, həmçinin Xocalı faciəsinin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi dövründə törədilmiş ən böyük qətləim olduğu vurğulanıb. Daha sonra bəyanatda Azərbaycanın 11 sentyabr terror aktlarından sonra ABŞ-a dəstək və başsağlığı verən ilk ölkələrdən biri olmasının əhəmiyyəti diqqətə çatdırılıb.

Konqresmen Stiv Kohenin bəyanatında Azərbaycan milli istiqlal hərəkatını boğmaq məqsədilə 1990-cı il yanvarın 20-də sovet ordusunun Bakı şəhərinə yeridildiyi, dinc əhaliyə atəş açıldığı, tibb müəssisələrində daxil olmaqda müdion infrastrukturun dağıdıldığı vurğulanıb, konkret faktlar göstərilib. Konqresmen “Human Rights Watch” təşkilatının faciə ilə bağlı hesabatına istinadla, həmin hadisəni sovet imperiyasının kollektiv cəza üsulu və SSRİ-yə daxil olan digər respublikalardakı müstəqillik hərəkatları üçün xəbərdarlıq kimi qiymətləndirib.

Stiv Kohen həmçinin Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsində yerləşən Xocalı şəhərinə 1992-ci il fevralın 26-na keçən gecə erməni silahlı qüvvələrinin hücum etdiyini, 613-dən çox dinc sakinin

vəhşicəsinə öldürüldüyünü qeyd edib. Yüzdən çox insanın işğencələr nəticəsində şikəst olduğunu, yüzdən çox uşağın bir valideynini, 25 uşağın isə hər iki valideynini itirdiyini, ən azı 8 ailənin tamamilə məhv edildiyini bildirib.

Sonda konqresmen bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycanın güclü iqtisadiyyatı olan müstəqil dövlətə və ABŞ-ın müttəfiqinə çevrildiyini diqqətə çatdırıb. Konqresmen öz bəyanatında ABŞ ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığa misal olaraq kütləvi qırğın silahlarının yayılması, Kosovo, İraq və Əfqanıstanda ABŞ qüvvələri ilə çiyin-çiyinə xidmət edən silahlı qüvvələrin təmin edilməsi, Əfqanıstandakı qüvvələrin təchizatı üçün Azərbaycanın hava məkanından tranzit məqsədilə istifadə olunması, Xəzər dənizindən İtaliyaya “Cənub qaz dəhlizi”nin inşası vasitəsilə Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması, eləcə də İsrailin neft istehlakının təxminən 40 faizinin təchiz olunması kimi məsələlərə diqqət çəkib. Stiv Kohen Azərbaycanı yəhudi icmasının əmin-amanlıq şəraitində yaşadığını və Azərbaycanın İsrailə yüksək səviyyədə münasibətlərini vurğulayıb. Kohen Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinin əhəmiyyətli olduğunu vurğulayıb.

ABŞ Konqresinin daha bir üzvü Xocalı faciəsi ilə bağlı bəyanat verib

ABŞ Konqresində Şimali Karolina ştatını təmsil edən respublikaçı Vircinia Foks Xocalı faciəsinin 26-cı ildönümü ilə bağlı bəyanatla çıxış edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konqres üzvü 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Xocalı şəhərində dinc sakinlərin, o cümlədən qadın, uşaq və qocalar daxil olmaqla 613 nəfərin qətlə yetirildiyini vurğulayaraq, bu insanların xatirəsinin anılmasının vacibliyini qeyd edib.

Vircinia Foks, həmçinin Azərbaycanın ABŞ-ın etibarlı dostu və dəyərli tərəfdaşı olduğunu bildirərək, onun beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizədə hər zaman ABŞ-a dəstək olduğunu, eləcə də regional iqtisadi inkişafa töhfə verdiyini və “Yeni İpək yolu”nun bərpasında səylər göstərdiyini vurğulayıb.

Sonda Konqres üzvü Xocalı qurbanlarının xatirəsini yad edərək, Azərbaycan xalqına dərin hüznə başsağlığı verib.

Xocalı soyqırımından bəhs edən “Zülmətdən qaçarkən” filmi Kaliforniyanın Monterey şəhərində nümayiş etdirilib

ABŞ-ın Kaliforniya ştatının Monterey şəhərinin Sülh və Ədalət Mərkəzində Xocalı soyqırımına həsr olunan anım tədbiri keçirilib. Azərbaycanın Los Ancelesdəki baş konsulluğunun təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbirdə Xocalı faciəsinin dəhşətlərindən bəhs edən, öən il Kaliforniyanın Los Anceles şəhərində amerikalı kinematoqraflar tərəfindən istehsal olunmuş “Zülmətdən qaçarkən” sənədli filmi nümayiş etdirilib. Xatırladaq ki, bu film ABŞ-da Xocalı soyqırımını mövzusunda çəkilmiş ilk ekran əsəridir.

Tədbiri açan Monterey Şəhər Şurasının keçmiş üzvü Nensi Selfric 1992-ci ilin fevralında Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən dinc azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilən və müasir dövrün ən dəhşətli cinayətlərindən biri olan Xocalı qırğını haqqında ətraflı məlumat verərək, gələcəkdə buna bənzər faciələrin baş verməməsi, gənəhsiz insanların öldürülməməsi üçün Xocalı həqiqətlərinin bütün dünyaya çatdırılmasının vacibliyini vurğulayıb.

Sonra çıxış edən Montereynin Yüksək Hərbi Dənizçilik Məktəbinin tələbəsi Emin Qurbanzadə Erme-

nistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü haqqında danışıaraq, işğal nəticəsində çoxlu sayda dinc azərbaycanlının amansızcasına qətlə yetirildiyini, öz torpaqlarından didərgin düşdüyünü, BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən qəbul edilmiş və bu təcavüzü pisləyən müvafiq qətnəmələrə Ermənistan tərəfindən hələ də əməl edilmədiyini bildirib.

Sonra “Zülmətdən qaçarkən” filmi nümayiş etdirilib. Filmin süjet xətti Xocalı soyqırımının canlı şahidləri ilə aparılmış müsahibələr üzərində qurulub. Eyni zamanda, Xocalıda törədilmiş dəhşətli hadisələrlə bağlı ABŞ-ın ştat qanunvericilərinin və tanınmış dinc xadimlərinin bu soyqırımını pisləyən açıqlamalarına, tədqiqatçı alim və jurnalist rəylərinə yer verilib. Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın rəhbərliyi ilə “Xocalıya ədalət!” beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində görülmüş işlər işıqlandırılıb.

Film tamaşaçılar tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Qeyd edək ki, Monterey şəhəri 2011-ci ildə Lənkeran şəhəri ilə qardaşlaşmış şəhərlər münasibətləri qurub.

ERMƏNİ SEPARATİZMİNİN 30 İLLİYİ

1988-ci il fevralın 27-dən 28-nə keçən gecə Sumqayıt şəhərində baş vermiş iğtişaşlar zamanı şəxsən 5 nəfəri qətlə yetirən, 8 qadını zorlayan E.Qriqoryan adı canı yox, bir neçə dövlətin və erməni diasporunun hazırladığı xüsusi təyinatlı casus idi.

Biz - bu gün ömrünün ixtiyar yaşına çatanların hamısı, Sumqayıt hadisələrinin, ümumiyyətlə, Azərbaycan tarixinin son yarım əsrində baş verən bütün soyqırımları, qanlı təxribatlar və gərgin təlatümlərin canlı şahidiyik. Hər birimizin o illərdə gördüyü və yadda saxladığı hadisələr, süjetlər, müxtəlif səhnələr zaman keçdikcə qiymətli tarixi faktlara, düşməni ittiham edən və özümüzlə haqq qazandıran sənədlərə çevrilir. Gördüklərimizi, eşitdiklərimizi və bildiklərimizi yaddaşlardan vərəqə köçürüb ictimailəşdirdikcə mətbuatın müqəddəs missiyasını yerinə yetirmiş oluruz. Zamanın aynasında 30-40 il əvvəl mənasız görünən ən siravi fakt belə aradan onilliklər keçdikdən sonra qiymətli sübuta, dəlilə çevrilir.

Bu baxımdan məlum Sumqayıt hadisələrinin amansız və qəddar ixcarçısı Qriqoryanı "baş qəhrəman" kimi bir də nəzərdən keçirməklə yenidən gündəmə gətirmək zərurətə çevrilir. Onun amansız qatil, qəddar canı, hadisələrin bilavasitə iştirakçısı və rəhbəri olduğu şəxsiz dəlillərlə sübut edilmiş, hökm verilmişdir. Lakin erməni mətbuatının illər boyu bu qatili təmizlə çıxarmaq cəhdlərini nəzərə alsaq, hadisələrin 30 illiyi ərfə-sində bu mövzuya bir daha toxunmaq yerinə düşərdi.

Məlum iğtişaşlar zamanı ölkədəki psixoloji durumu xatırlasaq, öncə yada düşən respublikanın müti rəhbərlərindən tutmuş, siravi vətəndaşınadək hamının şökda olması, özünü itirməsi idi. Necə oldu ki, bu hadisələr ildırım sürəti ilə baş verdi və qanunun aililiyi ilə onun qarşısını almaq mümkün olmadı? Bu sualların hamısına zaman ötdükcə cavab tapıldı.

Maraqlı deyilmi, Ermənistan-dan yüz minlərlə azərbaycanlı qovulanda susan, lal duran dünyanın aparıcı KİV-ləri Sumqayıt hadisələrində misilsiz operativlik nümayiş etdirdi, az qala canlı yayım sürəti ilə hadisələri qərəzli və birtərəfli işıqlandırdı. Aparıcı KİV-in aramsız yayım atəşinə tutulan, ən ağır cinayətlərə ittiham edilən günahsız bir xalq müharibə səviyyə-

sində aparılan informasiya hücumunun qarşısında aciz qalmışdı.

Qətləri şəxsən törədən, iğtişaşlara rəhbərlik edən E.Qriqoryan kimi qatil isə respublikaya qarşı sürülən saysız ittihamların fonunda arxa plana keçdi, kölgə kimi əriyərək qeyb oldu. Onun şəxsən erməni əsilli 5 nəfəri qətlə yetirməsi, 8 qadını zorlaması, bir dəstə rəhbəri kimi törədilmiş bütün cinayətlərdə əlinin olması səhnə arxasında qaldı. Ona görə ki, əsas hədəf kimi tolerant bir xalq seçilmişdi və o da bütün istiqamətlərdən atəşə tutularaq qəddarlıq qamçılarındı.

Doğrudanmı, Qriqoryan Sumqayıt hadisələrində adi fiqurlardan,

adi canı yox, erməni diasporu tərəfindən hadisələrdən bir neçə il əvvəl kəşfiyyatçı-terrorist, casusluğa cəlb edilən xüsusi agent kimi fəaliyyət göstərmişdir. O, hansı xüsusi keyfiyyətlərinə görə kəşfiyata cəlb edilə bilərdi? Azərbaycan tərəfi onun xüsusi hazırlıq keçməsi barədə faktları ortaya qoyduqca, Ermənistan tərəfi daha israrla Qriqoryanı savadsız, az qala, əqli inkişafdan qalan yararsız bir canı olduğunu sübut etməyə çalışır. Hər iki tərəfin yanaşması qütblüdür və bir-birinə münasibətdə ziddiyyət təşkil edir. Biz onun erməni olduğunu deyirik, erməni mənbələri isə bunu hər vech-

həm də azadlıqda erməni diasporunun terrorçu qanadı ilə sıx əlaqədə olub, ciddi hazırlıq keçib və mükəmməl terrorçu-təxribatçı kimi yetişib.

Erməni mənbələri qatilin anasının ifadələrinə istinad edərək onun erinin qohumları ilə heç bir əlaqəsi olmadığını, hətta rus olduğu üçün er tərəfinin qohumlarının xoşuna gəlmədiyini israr edirlər. İnanı bilirsinizmi ki, həmişə ruslarla qohumluğa can atan, bununla öyünən ermənilərin birdən-birə üzü 180 dərəcə dönsün və bu qohumluğa nifrət etsinlər? Sən demə, hətta eri dünyasını dəyişəndə deyibmiş ki, qohumları bizi heç vaxt kömək etməyəcək. Uşaqlar

lində aparıldılar. Camaata spirtli içkilər, güclü təsiredici psixotrop həblər, demir parçaları və s. paylaşırdılar. Yeni, Qriqoryan qanlı ssenari üçün vacib olan bütün dəstəyi alırdı.

Ümumiyyətlə, Qriqoryanın xarakterini hansı tərəfdən araşdırsaq onun xüsusi hazırlıq keçən erməni casus-təxribatçı olmasını təsdiq edən çoxsaylı faktlarla üzləşirik. Zahirə görkəminə görə ermənidən daha çox digər millətlərə oxşayırdı, yaxınlarından başqa onu hamı ləzgi kimi tanıyırdı. Əslində, belə təqdimat da qatilin xüsusi təyinatlı agent olmasına dəlalət edirdi. Ona görə də hadisələr zamanı o heç kimdə şübhə doğur-

xoloji hazırlıq keçən agent olması təsdiq edən ciddi dəlillərdir.

Digərləri cinayətlərini səmimi etiraf etsə də, Qriqoryan bütün suallara cavab verərək, az qala telepat, mahir şahmatçı kimi prokurorun əvvəlcədən fikrini oxuyur, ona veriləcək sualların nədən ibarət olacağını hiss edirdi. Ən çəpaz sualdan da asanlıqla yayına bilir və heç vaxt səhv buraxmırdı, ziyanına ifadə vermirdi. Onun heç vaxt heç bir suala anındaca cavab verməsini heç kim görmədi. Ciddi düşündür, beynində cavabı formalaşdırır, götür-qoy edir və yalnız sonra cavab verir. Bütün bunlar müttəhimlər kürsüsündə erməni

viyyəsiindən qat-qat üstün idi. Hələ əsgərlik illərində komandirlərini saymayan, əmrlərə itaət etməyən, hərbi hissədə özünü avtoritet və qeyri-qanuni nüfuz sahibi kimi aparan bu qatil bütün dindirilmələrdə, üzleşmələrdə birçə an belə ruhdan düşmüş, sınımrı, yeri gələndə isə hamını ələ salmağa çalışırdı. Qriqoryan şəxsiz ki, bir neçə dövlətin xüsusi xidmət orqanlarının da çalışan erməni əsilli yüksək rütbəli kəşfiyyatçılar tərəfindən idarə olunan lazımlı terrorçu-təxribatçı idi.

Birçə o faktı qeyd edərk ki, keçmiş Sovet İttifaqının təhlükəsizlik xidmətinə qulluq edən erməni əsilli generalların sayı 20-yə çatırdı. Bu rəqəmi yadımda saxlayın və Qriqoryanın Azərbaycandan çıxarılması marşrutunu izləyin.

Əks-kəşfiyyatda "yüklün çıxarılması" deyilən bir termin var. Bu xarici ölkədə hər hansı vacib addımın oğurlanması, ya da xüsusi tapşırığı yerinə yetirən kəşfiyyatçının əməliyyat başa çatdıran ölkədən təcili çıxarılması deməkdir. Əməliyyat uğursuz icra edildikdə bir qayda olaraq ölkinin ifşa edilməməsi üçün kəşfiyyatçı sadəcə, ləğv edilir. Qriqoryan isə heç kimin ağına gəlməyən tərzdə qüsuruz əməliyyat həyata keçirmişdi. Buna görə də onu mövcud qanunvericiliyin əleyhinə olaraq, təcili olaraq Azərbaycandan Moskvaya aparılırdı. Orada oxunan hökm isə qatili ölüm cəzasından xilas edir. 1991-ci ildə cəza müddətinin çəkilməsi üçün Qriqoryan Ermənistanla ötürülür.

Erməni mətbuatının Qriqoryanı ermənilərə nifrət edən biri kimi təqdim etmələrini nəzərə alsaq, belə düşünə bilərik ki, burada ona qarşı ya yeni ittiham irəli sürülcək, ya da ki nə vaxtsa gecə yarısı yerində doğrayıb xəncərleyəcəklər. Amma Ermənistan qatilindən qisas almaq, onunla ələ öz dilində danışmaq əvəzinə, gözəlinmədən onu azadlıq mükaftatlandırır!!! Bu, bir daha onu təsdiq edir ki, Qriqoryan həm Yerevan, həm də Moskvə üçün vacib fiqur idi. Beləliklə, onun kəşfiyyatçı kimi xilas edilməsi, azadlığa buraxılması asanlıqla baş tutur. Qriqoryan isə tarixi vətəndəki xeyfiyyə rəhbərlərinin elindən azadlıq mükaftatını aldıqdan sonra kabab çəkiş kefiçində yaşamaq üçün yenidən Rusiyayı seçir. Adi qatili ağır cinayətlərin mənəşəsindən xilas etmək mümkün deyil, lakin E.Qriqoryan erməni terroru tarixində ən uğurlu qətlərin əvəzsiz müəllifi kimi cinayət törətdiyi şəhərdən çıxarıldı, azadlığa buraxıldı, haradasa Rusiyada eşy-ışrətlə dolu sakit bir həyatla mükaftatlandırıldı.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Xüsusi təyinatlı casus Qriqoryan

belə deyək, siravi cinayətkarlardan biri idi və onun kimliyinin araşdırılması o qədər də önəmli deyil? Qarabağ hadisələrindən bir neçə il əvvəl Qorbaçovu üzük qaşı kimi ehatəyə alan erməni əsilli məsləhəтчilərdən biri sayılan Aqambekyanın Parisdə "Humanite" qəzetindəki çıxışına qayıdaq. Qarabağın ermənilərə verilməsini dəstəkləyən bu məqalə artıq o demək idi ki, Daşnakşüyun dünyanın məşhur beyin mərkəzləri və dövlətləri ilə Azərbaycan torpaqlarının işğal edilməsinin yeni layihəsinin həyata keçirilməsinə razılıq əldə etmişdir. Əgər yüz il əvvəl planetimizdə yalnız müharibə başlayandan sonra strategiya işlənirdisə, XX əsrin sonunda vəziyyət tamamilə əksinə idi. Yeni, əvvəlcə yüzlərlə beyin mərkəzi münacişə ocaqlarının və müharibələrin layihəsini cızır, strategiyasını işləyir, hədəflərini təyin edir, ictimai şüura təsir vasitələrini hazırlayır və ildırım sürəti ilə düşündüklərini reallaşdırırdılar. Kütlə gözəlinləməz fakt qarşısında qalır, hücumu məruz qalan ölkə nə baş verdiyini anlamadaqda acizlik çəkir. Nəzərə alsaq ki, ermənilərin tarixən bütün aparıcı ölkələrin xüsusi xidmət orqanları ilə ciddi əməkdaşlıq təcrübəsi olub və bu iş birliyində xarici kəşfiyyat strukturlarının maraqlarını təmin etməklə yanaşı, "böyük Ermənistan" ideyasının reallaşması üçün həm pay, həm də dəstək ala biləlir. Bu barədə minlərlə fakt mövcuddur və onları sadalamağa ehtiyac da yoxdur.

Məhz bu amillər belə qənaətə gəlməyə əsas verir ki, Qriqoryan

lə inkar edərək, qatilin atasının 1969-cu ildə öldüyünü və həbsə düşən 3 qardaşın nəzarətsiz böyüdüüyünü qabardırdılar. Erməni mətbuatı Qriqoryanın bu üzdən ermənilərə heç bir aidiyyəti olmadığını israr edir, əksinə, onun məhz ermənilərə nifrət etdiyini şişirdir, müxtəlif faktları öz xeyirlərinə təhrif və şərh edirlər. İğtişaşlar zamanı Qriqoryanın şəxsən qətlə yetirdiyi 5 nəfərin və zorladığı 8 qadının hamısının milliliyyətə erməni olması erməni tərəfinin əlində uğurlu kartdır. Amma nədənsə Qriqoryanın hədəfə aldığı qurbanların, hücum etdiyi evlərin hamısı "Qarabağ" və "Krunik" təşkilatlarına pul köçürməkdən imtina edən ermənilərin olduğu üzə çıxır. İstinatlı sənədlərdən görürük ki, bu təşkilatlara mütəmadi pul köçürən ermənilər üçün hadisələr vaxtı heç bir təhlükə yaranmamışdı. Ermənilərin Qriqoryandan "imtina etməsi" və eyni zamanda, onun "erməni terrorçuları"na yardım etməkdən boyun qaçıran erməniləri hədəfə almaq caninin xüsusi təyinatlı terrorçu-təxribatçı olmasını təsdiq edən sübutlardandır.

Bu məqamda Türkiyə hökumətində Daşnakşüyunun bu ölkəyə xəyanət etmək istəməyən, daşnakşüyunla əməkdaşlıqdan boyun qaçıran vəzifəli ermənilərin qətlə yetirilməsi yada düşür. Yeni, Qriqoryanın da "yaxşı erməni" ilə "pis erməni" arasındakı seçmə qətləri, yüz il əvvəlki erməni daşnaklarının terror texnologiyasından məharətlə istifadə etməsi onu göstərir ki, bu adam həbsxanada,

da ata qohumlarına nifrət edibmiş. Görürük, erməni mətbuatı üçün bu gün də Qriqoryanın tarixi vətəni ilə heç bir əlaqəsinin olmamasının sübutu ölüm-dirim məsələsidir. Əslində, erməni mətbuatının bu səyləri bir daha təsdiq edir ki, Qriqoryanın Ermənistanla təsəvvür etdiyimizdən daha uzunmüddətli və sıx bağlılıqları mövcud olmuşdur. Şübhəsiz ki, Qriqoryan həqiqətdən də xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşdır.

Ümumdünya erməni diasporunun kəşfiyyatçı-terrorist qanadının, keçmiş SSRI-nin TDK-si və Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının, Sumqayıt şəhərində birgə törətdiyi cinayətlərdən 30 il ötməsinə baxmayaraq bu gün də Qriqoryanı təmizlə çıxarıb, onu ümumiyyətlə, Sumqayıt hadisələrinin tarixindən silməyə çalışırlar. Hətta onun nə ermənilərə, nə də Ermənistanla heç bir aidiyyəti olmadığını bəyan edirlər. 1988-ci il fevralın 27-dən 28-nə keçən gecə Sumqayıt şəhərində baş vermiş iğtişaşlar nəticəsində 32 nəfər həyatını itirdi. Onlardan 26-sı erməni, 6-sı isə azərbaycanlı olub.

Sumqayıt hadisələri Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının, erməni diasporunun bir neçə ilə dəqiqləşdirilmiş vəzifəli reallaşdırıldığı ssenari idi. Hadisələrin bilavasitə şahidlərinin ifadələrindən də görürük ki, iğtişaşları idarə edən və istiqamətləndirən, nəzarətdə saxlayan "qara plashi" şəxslərin heç biri sumqayıtlı deyildi və on-ların öz aralarında bəzən erməni dilində danışsalar da, ermənilərin əleyhinə təbliğatı Azərbaycan di-

madan kütlələri asanlıqla qanlı cinayətlərə sarı qızıqdırdı və arxasınca apardı.

İstintaq prosesində Qriqoryanın hadisələrə rəhbərlik etməsi, dəstə üzvləri arasında xüsusi nüfuza malik olması, hamının onun qəzəbindən qorxması asanlıqla sübut edildi. O, məhkəmə iclaslarında çarpaz üzleşmələrdə özünə duranları bir baxışı ilə susdura bilirdi, ifadələrinin dəyişməyə asanlıqla məcbur edirdi. Digər təqsirləndirilən şəxslər ifadə verərkən gözələri Qriqoryandan çəkmiş, onun qəzəbli müdaxiləsi ilə üzleşməkdən çəkinirdilər. Qatilin üzü sərtləşən kimi ifadələrinin tələsik dəyişirdilər. Bütün bunlar onun xüsusi psi-

mətbuatının yazdığı kimi kütəyin, savadsız məktəblərin ifadələrindən daha çox peşəkar və uzunmüddətli hazırlıq keçən peşəkar casusun dirəşmələrini xatırladırdı. Niyə də diranmasın ki? O, arxasında hansı qüvvələrin dayandığını və hansı səviyyələrdə müdafiə olunduğunu yaxşı bilirdi. İti ağılı, çəvik intuitiv kəşfiyyatçı bacarıqları nümayiş etdirirdi. Hətta onu dindirənlər də yaxşı anlayırdılar ki, qarşılarındakı müttəhim adi qatili yox, uzun müddət xüsusi hazırlıq keçən xarici xidmət orqanlarının ən qiymətli agentlərindən biridir. Onun səviyyəsi, ağılı bütün cinayət məsuliyyətinə cəlb edilənlərin birlikdəki intellektual sə-

“Ağ tüstü”nün qara zəhəri

Siqaretə qarşı mübarizə Azərbaycanda dövlət siyasətinin prioritetlərindən birinə çevrilir

Əvvəli 1-ci səh.

Artıq XIX əsrin ortalarında dünyada (Amerikadan başlayaraq) sənaye üsulu ilə siqaret istehsal edilməsinə, bir əsr sonra isə müasir siqaretlərin yaranmasına başlanılıb. Bundan sonra isə dünyanın bir çox ölkələrində bütün plantasiyaları salınib, fabriklər tikilib, bütün məmulatlarının istehsalı artıb.

Azərbaycanın kənd təsərrüfatında isə tütündən çox-çox əvvəllər istifadə olunmağa başlanılısa da, bütün fermentasiya zavodları, kombinatlar əsasən sovet hakimiyyəti illərində tikilib. 1970-1980-ci illərdə bütün istehsalı yüksək səviyyəyə çatıb. İllər keçdikcə tütündən istifadə edənlərin sayı digər ölkələrə yanaşı, Azərbaycanda da sürətlə artıb, yüz minləri ötüb. Statistik məlumatlara görə, dünyada əhalinin 22, Azərbaycanda isə 35 faizə yaxını siqaret istifadəçisidir.

Bir ictimada 4000 zəhərli kimyəvi maddə...

Nəhayət, zaman-zaman insanlara məlum oldu ki, onların uzun illər, əslər boyu istifadə etdikləri siqaret orqanizmin ən təhlükəli düşmənidir. Anladılar ki, siqaret dünyanın əli "qida"sıdır ki, heç bir faydalı, xeyirli xüsusiyyəti yoxdur. Siqaret tüstüsündə təxminən 4000 (!) zəhərli kimyəvi maddə və birləşmə vardır ki, bunların 250-si konkret olaraq insan sağlamlığı üçün çox zərərli, 43-ü kanserogen (xərçəng törədici) xassəli, 30-u isə təbii zəhər kateqoriyasına aiddir. Həkimlərin gəldiyi qənaətə görə, si-

qaret bir çox bəlalərin, xüsusilə də ağ ciyər xərçənginin, xroniki bronxitin və ürək xəstəliklərinin əsas baskıdır.

Dünyada ağ ciyər xərçəngindən ölənlərin 90, bronxitdən həyatını itirənlərin 75, ürək-damar fəsadlarından ömrü yarımçıq bitirənlərin 25 faizinin səbəbkəri da siqaretdir. Bu gün bütün dünyada böyüklər arasında on nəfərdən birinin ölümünə səbəb olur və səkkiz aparıcı ölüm səbəbinin altısı üçün risk amilidir. Hər il 6 milyondan çox insan bütün tüstüsünün təsiri nəticəsində yaranan xəstəliklərdən ölür, onlardan 600 min nəfəri ətrafa yayılan ikinci tüstü ilə nəfəs alan siqaret çəkənməyən insandır. XX əsrdə bütünə bağlı səbəblərdən 100 milyon insan dünyasını dəyişib. Təcili tədbirlər görülməzsə, bu əsrin sonundakı bütün 1 milyardan çox insanı məhv edə bilər.

Demək olar ki, siqaretədən istifadənin zərərliyi haqqında faktlar az qala ən ağır xəstəlik törədicisindən də çoxdur və bu barədə istənilən qədər yazmaq olar. Bəlkə də siqaret silahdan sonra yeganə kəşfdir ki, ancaq öldürür, fərqi isə odur ki, silah dərhal, bütün isə aram-aram, aldadı-aldada insanın canını alır. İstifadəçilər isə bunu bilsələr də, bu beladan əl çəkmək və ya buna cəhd etmək istəmirlər, bəzən də bacarmırlar.

İlk cəzanı tütündən Avropaya ilk gətirənlərdən biri aldı

Nə qədər qərribə görünsə də, tütünə görə ilk cəzaya da elə onun Avropada ilk istifadəçisi - Kolumbus ekspedisiya üzvlərindən biri olan İspan əsilli Rodriqo

Deheres məruz qalıb. O, qitəyə yeni gətirilmiş qərrib bitkinin dadına birinci özü baxmaq istəyir. İspanlar onun ağzından buraxdığı tüstünü görəndə çox təəccüblənirlər, düşüncülər ki, dənizinçinin içinə şeytan girib. Naməlum bitkidən istifadə ediliyinə və ağzından tüstü üfürdüyünə görə o, inkvizisiya hakimləri tərəfindən həbs olunur. Bəlkə də bir müddətdən sonra Rodriqonu həbsdən azad edib bu bitki ilə yaxından "tanış" olmasaydılar, bu gün bütün dünyanı belə ağuşuna almazdı, heç bu qədər ölümün səbəbi də olmazdı.

Artıq bu gün beynəlxalq təşkilatlar, ayrı-ayrı qabaqcıl ölkələr bütünə mübarizə aparmaq, bəşəriyyətə xilas etmək üçün çıxış yolu axtarıb, yeni qanunlar qəbul edir, cəzalar tətbiq edirlər. 1977-ci ildən bəri dünyanın bir sıra ölkələrində tütündən imtina və istifadənin məhdudlaşdırılması ilə bağlı çoxsaylı tədbirlər görüldür. 40 ildir ki, Amerika Onkologiya Cəmiyyətinin təklifi ilə bir sıra ölkələrdə siqaretin əks-təbliğatı aparılır. Nəticə olaraq bir neçə ölkədə siqareti atmaq istəyənlərə yardım mərkəzləri, pulsuz telefon məsləhət xidmətləri yaradılıb. Müraciət edən şəxslərin siqaretədən imtina müddətində üzleşdikləri çətinliklərdən keçmələrinə psixoloji, mənəvi və tibbi yardım göstərilir, onlar özünü fərdi "yol xəritələri" çəkirlər və s. 2003-cü ildə Ümumdünya Səhiyyə Assambleyası tərəfindən qəbul edilən (2005-ci ildə qüvvəyə minib) Tütünə qarşı mübarizə haqqında Çərçivə Konvensiyası isə bəşəriyyətin bütün məmulatlarının istehsalını, satışı və istifadəsini tənzimləyən ilk beynəlxalq razılaşma və bütün "epi-

demiyası"na qarşı qlobal mübarizədə ilk addım oldu. Elə həmin ildən Azərbaycan da konvensiyaya qoşuldu, bu istiqamətdə konkret addımlar atdı...

Azərbaycanda tütündən qanunsuz istifadənin cəzası 30 manatdan 1000 manatadək artır

Bu gün Azərbaycanda əhalinin sağlamlığının qorunması, uşaqların və gənclərin sağlam böyüməsi və inkişafı, zərərli vərdişlərə aludəçiliyin profilaktikası, bütün məmulatlarının istifadəsinin və tütün tüstüsünün ətraf mühitə ziyanlı təsirlərinin azaldılması istiqamətində fəaliyyət hüquqi əsaslarla tənzimlənir. Prezident İlham Əliyevin 1 dekabr 2017-ci ildə təsdiq etdiyi "Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda bunlar tam öz əksini tapıb. Elə öten il dekabrın 29-da həmin qanunun tətbiqi barədə dövlət başçısı fərman da imzalayıb.

Sənəddə tütünün ziyanı qeyd olunaraq onun istifadəsinin məhdudlaşdırılması, məsələ ilə bağlı aidiyyəti qurumların üzərinə düşən öhdəliklər, tütün çəkilməsinə icazə verilməyən yerlər və bu istiqamətdə digər çoxsaylı məqamlar yer alıb. Eyni zamanda, bu tələbləri pozan şəxslərin inzibati Xətalar Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıması qeyd olunub və konkret cərimələr müəyyən edilib. Belə ki, dəmir yolu nəqliyyatında, dəniz və çay nəqliyyatında müəyyən edilməmiş yerlərdə siqaret çəkməyə görə 40 manat,

stansiyaların vestibüllərində, keçidlərdə və platformalarında, vaqonlarda siqaret çəkməyə görə 50 manat, müntəzəm şəxərdaxili (rayondaxili), şəhərlərarası (rayonlararası) və beynəlxalq marşrutlar üzrə hərəkət edən avtobusda siqaret çəkilməsinə görə 40 manatdan 50 manatadək məbləğdə cərimə müəyyən olunub. Hava nəqliyyatında müəyyən edilməmiş yerlərdə siqaret çəkməyə görə isə 100 manat məbləğində cərimə nəzərdə tutulub. "Tütün və tütün məmulatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə qadağan edilmiş digər yerlərdə isə siqaret çəkənlər 30 manat məbləğində cərimə ediləcəklər. Həmçinin İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 212.2. maddəsinə əsasən müəssisələrdə, idarələrdə, təşkilatlarda siqaret çəkmək üçün xüsusi yerlərin ayrılmasının və görünən yerlərdə "siqaret çəkmək qadağandır" xəbərdarlıq yazısının və ya işarəsinin olmasının təmin edilməməsinə görə vəzifəli şəxslər 400 manat, hüquqi şəxslər 1000 manat məbləğində cərimə olunaçaqlar.

Regionların 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda Prezident İlham Əliyev bu barədə danışarkən siqaretin ziyanlı olmasını xüsusilə vurğuladı: "...Həm insanlar zəhərlənir, həm də pul gedir. Ona görə bu məsələyə çox ciddi baxmaq lazımdır. Əminəm ki, indiki qəbul

edilmiş qanun siqaret çəkənlər üçün, əlbəttə, yeni bir tövsiyə olacaq ki, camaat bu pis vərdisdən əl çəksin. Bilirsiniz, bu, xəstəlikdir, bədbəxtlikdir, çox pis vərdəstdir. Bunun insan orqanizminə heç bir xeyri yoxdur, ziyandan başqa...

Göründüyü kimi, qanunda sözügedən məsələ ilə bağlı bütün incəliklər nəzərə alınıb. İndi bu istiqamətdə qarşıda duran ən vacib məsələ icra mexanizminin təşkilı, aidiyyəti qurumların üzərinə düşən işi layiqincə icra etməsi və real fəaliyyətə başlanılmasıdır. Təbii ki, insanlar özləri də aktiv olmalı, tütündən istifadənin onların sağlamlıqlarına necə təsir etməsi haqqında daha çox düşüncəli, qanunun tələblərinə əməl etməlidirlər ki, həm sağlam yaşasınlar, həm də ziyanla düşməsinlər...

Elmur HADIYEV,
"Azərbaycan"

